ružomberský magazín

ZA PRÁCOU DOCHÁDZAJÚ STOVKY

ISSN 2585-7916
9 772585 791000 04

apríl 2018, ročník 2, číslo 4, cena 0,70€
www.rmagazin.sk

VAŠE PRÍSPEVKY

ODOVZDÁME VŽDY

DO POSLEDNÉHO CENTU

INZERCIA

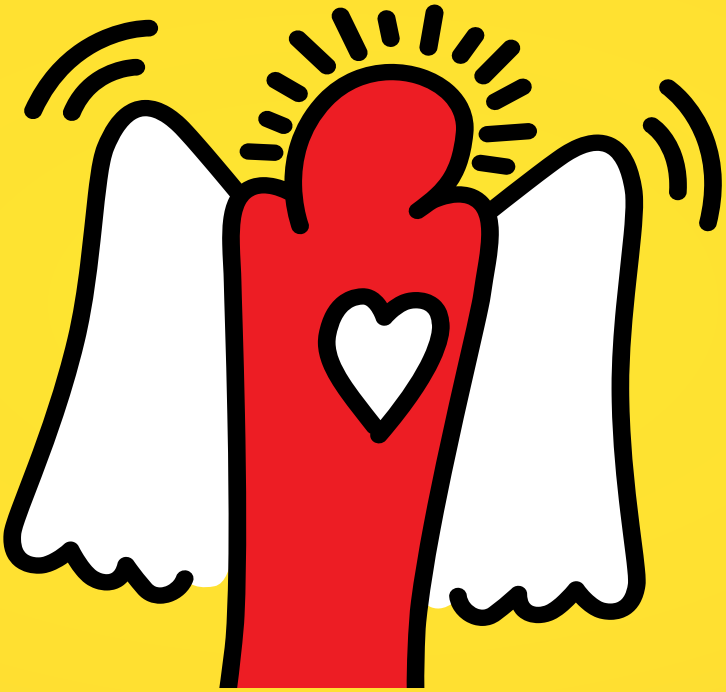

WWW.DOBRÝ ANJEL.SK

DOBRÝM ANJELOM SA MÔŽETE STAŤ NA WWW.DOBRYANJEL.SK ALEBO POŠLITE SMS S TEXTOM ANJEL A **NA ČÍSLO** 840**. PRAVIDELNE MESAČNE BUDETE PRISPIEVAŤ SUMOU 3,32 EUR (PAUŠÁL), RESP. 1 EUR (PREDPLATENÁ KARTA). PLATÍ PRE ZÁKAZNÍKOV ORANGEU, TELEKOMU A O2. ĎAKUJEME.**

OBSAH

Spravodajstvo
Možnosti trasovania diaľnice neboli posúdené objektívne, tvrdia v Hrboltovej 4

Téma
Žijú v Ružomberku, no prácu tu nenašli 9

Rozhovor
Primátor Čombor opozičných poslancov úplne marginalizoval 13

Reportáž
Na Liptov pritiahli novodobí Varjagovia 16

Šport
Basketbalistky splnili cieľ. Vrátili sa na druhé miesto 30

Ružomberský magazín, 4/2018, ročník II., mesačník
Adresa redakcie: Madačova 1/A, 034 01 Ružomberok
Email: redakcia@rmagazin.sk
Web: www.rmagazin.sk
Telefón: +421 918 813 185
Šéfredaktor: Peter Kravčák
Editor: Imrich Gazda
Redaktorky: Anna Šenkeríková, Nikola Marhefková, Anna Zábojníková
Dizajn, grafika, web: Marek Hasák, www.marekhasak.com
Foto na obálke - ilustračné: Marek Hasák
Vydavateľ: R PRESS, s. r. o., Madačova 1/A, 034 01, Ružomberok, IČO: 51 058 316
Tlač: Petit Press, a. s.
Registračné čísla: EV 5573/17, ISSN: 2585-7916
Uzávierka: 20. 4. 2018 © R PRESS, s. r. o.
Autorské práva má vydavateľ. Bez písomného súhlasu vydavateľa je zakázané akékoľvek použitie časti alebo celého diela, najmä rozširovanie, rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom, mechanickým alebo elektronickým, v slovenskom alebo akomkoľvek inom jazyku.

EDITORIÁL

Milí čitatelia,
držíte v rukách ďalšie číslo Ružomberského magazínu a my sa z toho tešíme. Čoraz viacerí z vás si nachádzajú cestu k tomuto stále novému projektu.
Sú vás stovky, čo si každý mesiac kúpite tlačený magazín. Ešte lepšie sa ale darí webu rmagazin.sk. V marci k nám zavítal rekordný počet návštevníkov – viac ako 19-tisíc unikátnych čitateľov. Na malý, lokálny web naozaj nebývalé.
Áno, chválime sa. Lebo pre nás to nie sú len čísla, ale rukolapný dôkaz toho, že vás naša práca zaujíma. Najvzácnejšie sú pre nás ale osobné prejavy podpory a povzbudenia. Ďakujeme!
Stále je však na čom pracovať. Začínajú pribúdať vaše podnety. Chcete, aby sme skúsili pomôcť, poukázali na krivdu, pochválili a všimli si, čo robíte. Tešíme sa tomu, hoci priznávame, že všetko obsiahnuť nedokážeme.
Aj do aktuálneho aprílového čísla sme pripravili tému, ktorá sa dotýka mnohých z vás – dochádzanie za prácou. Za rekordne nízkou nezamestnanosťou totiž nie je ekonomická sila okresu, ale prítomnosť silných zamestnávateľov v okolitých mestách.
Zhovárali sme sa tiež s poslancom Ivanom Rončákom – človekom, ktorý chcel zmeniť myslenie a nastavenie našej komunálnej politickej kultúry. Po ôsmich rokoch sa pýta sám seba, či to vôbec má zmysel.
V reportáži vás zoberieme do pripravovaného archeoparku Liptovia, predstavíme radosti a starosti dychovej kapely Supranka, netuctový životný postoj profesora umenia Rastislava Biarinca, aj názory štyroch matiek, ktoré odpovedajú na jedinú otázku – či je naše mesto vhodné pre výchovu detí.
Čítajte, píšte, reagujte. Odvážnejší aj blogujte na našom webe. My si vás tiež radi prečítame!

Peter Kravčák

Možnosti trasovania diaľnice neboli posúdené objektívne, tvrdia v Hrboltovej

Text: Peter Kravčák Foto: Marek Hasák

Keď diaľničiari v roku 2015 zastavili stavbu úseku D1 Hubová - Ivachnová pre nestabilné podložie nad Hrboltovou, vymysleli štyri možné alternatívy ďalšieho pokračovania stavby. Ministerstvu životného prostredia ale dali posúdiť len dve.

Práve toto je hlavných argument, pre ktorý dve združenia z Hrboltovej podali pripomienky (rozklad) voči Správe o posúdení vplyvov diaľnice na životné prostredie (EIA).

Kým sa prešetria, stavať sa nesmie. Preto Národná diaľničná spoločnosť (NDS) znova ohlásila odklad opätovného začiatku výstavby diaľnice okolo Ružomberka.

Odmietli preskúmať ďalšie možnosti

V aktuálnych pripomienkach Občianskeho výboru mestskej časti Hrboltová aj Občianskeho združenia Zdravý domov dominujú najmä argumenty za preskúmanie variantu V3, pretože štúdia EIA ho vôbec nehodnotila.

Ten predlžuje tunel o približne 600 metrov, no zbavuje nutnosti vybudovať ďalšie dva mosty či bezpečnostné prístupové trasy k portálu tunela cez Hrboltovú. „Nehodnotením variantu sa zmarí možnosť objektívneho posúdenia najlepšieho riešenia vo vzťahu k životnému prostrediu," argumentovali obyvatelia Hrboltovej v petícii aj odborných vyjadreniach.

„NDS nechcela akceptovať požiadavky verejnosti a neustále presadzovala svoje jediné riešenie (V1 alebo V2), pritom od samého začiatku bola informovaná o názore obyvateľov," píše sa v pripomienkach Hrboltovčanov. Väčšina súvisí s postupom štátnych orgánov pri akceptovaní pripomienok obyvateľov či utajovania informácií, ktoré majú byť zo zákona dostupné.

„Sme za kompromis, nie sme proti diaľnici, ale som smutná z toho, že sa nehľadajú všetky cesty, ako pomôcť obyvateľom a uľahčiť im dopady stavby a prevádzkovania diaľnice," povedala ešte vlani v decembri na verejnom prerokovaní k stavbe ružomberského úseku diaľnice poslankyňa za mestskú časť Hrboltová Anna Šanobová.

Urobili sme všetko

NDS s tým nesúhlasí. Diaľničiari tvrdia, že v procese EIA zapracovali 159 pripomienok, posunuli diaľnicu čo najďalej od obce, vybudujú dočasnú protihlukovú stenu a stavenisková doprava nepôjde cez Hrboltovú.

„NDS zastáva názor, že vybraný variant trasy diaľnice je najlepší zo všetkých hľadísk. Brali sa do úvahy všetky parametre – vrátane bezpečnosti ľudí, ekológie, environmentálneho hľadiska a navrhované technické riešenie je v súlade s legislatívou a predstavuje výrazne pozitívny vplyv pre obyvateľov predovšetkým mestskej časti Hrboltová," tvrdí vo svojom stanovisku NDS.

Pripomienky Hrboltovčanov bude posudzovať osobitná komisia ministerstva životného prostredia. Trojmesačný odklad začiatku výstavby je možný v prípade, ak ich zamietne. Ak ich uzná a bude sa preverovať možnosť inkriminovanej trasy V3, diaľnica sa začne stavať ešte neskôr.

Na niektorých miestach posunuli značky začiatku a konca Ružomberka

Text: Anna Šenkeríková Foto: Autorka

Zisťovali sme, prečo došlo k zmene dopravného značenie začiatku a konca mesta v smere na Donovaly a Liptovský Mikuláš.

Na vjazde do Bieleho Potoka od Donovál znižujú posledné týždne motoristi rýchlosť už pred odbočkou do Vlkolínca pri odstavnej ploche motorestu Vlčí dvor, teda o niekoľko desiatok metrov skôr, než kedysi.

V druhom jazdnom pruhu vodiči po novom šliapnu na plyn až za spomínanou križovatkou.

Prečo cedule v tomto úseku posunuli, sme sa spýtali odboru cestnej dopravy a pozemných komunikácií Okresného úradu (OÚ) Žilina, ktorý je príslušným cestným správnym orgánom.

Podnet od vodiča

Vo februári sa na žilinský OÚ obrátila Slovenská správa ciest (SSC) so žiadosťou o usmernenie. SSC dostala emailový podnet od vodiča, ktorý poukazoval na chýbajúce dopravné značenie začiatku respektíve konca obce Ružomberok v spomínanej lokalite. Uviedol tiež, že je známe len to, kde začína alebo končí Ružomberok – Biely Potok.

Informáciu od vodiča posunul OÚ Žilina mestu Ružomberok. Doručil mu aj stanovisko správcu komunikácie, v ktorom sa uvádzalo, že dlhodobo eviduje dopravné značenie Ružomberok – Biely Potok v mieste za križovatkou pri Vlčom dvore.

„Okresný úrad ako príslušný cestný správny orgán pritom nemá vedomosť o tom, že by vydal určenie na toto dopravné značenie. Z údajov cestnej databanky je však zrejmé, že v tomto staničení bolo a je vedené označenie začiatok resp. koniec obce Ružomberok," uviedol pre Ružomberský magazín Ján Bilík z odboru cestnej dopravy a pozemných komunikácií OÚ Žilina.

Zo značky zmizol Biely Potok

O presunutie značiek podľa Bilíka žiadal v predminulom roku aj Okresný dopravný inšpektorát v Ružomberku. Na výzvu však vtedy mesto nereagovalo.

Žilinský okresný úrad preto opätovne predložil podnet mestu, pričom tiež požadoval predloženie predstavy o spôsobe predmetného označenia, podloženej relevantnými dokladmi, ktoré preukážu súlad s územným plánom mesta.

„Útvar hlavného architekta mesta Ružomberok v odpovedi uviedol, že Biely Potok je síce mestskou časťou Ružomberka, avšak bez vlastného katastrálneho územia, a preto nie je možné jednoznačne vymedziť, a tým pádom aj dopravným značením vyznačiť začiatok resp. koniec mestskej časti," vysvetľuje Bilík.

Aby sa preto predišlo rozdielnym interpretáciám, dohodlo sa označenie mesta Ružomberok pred križovatkou do Vlkolínca s tým, že označenie mestskej časti Biely Potok bude demontované.

K premiestneniu dopravných značiek začiatku a konca obce došlo aj v smere Liptovský Mikuláš. „Určené bolo na žiadosť mesta so súhlasom Krajského dopravného inšpektorátu Žilina rešpektujúc zmeny hraníc zastavania územia, ako aj záujmy a potreby bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky," dodal Bilík.

Katolícka univerzita bude mať nového rektora

Text: Nikola Marhefková Foto: Marek Hasák

Akademický senát začiatkom mája zvolí nového rektora Katolíckej univerzity. Terajší rektor Jozef Jarab oznámil, že kandidovať už nebude.

„Ctím si hranicu 70 rokov veku života, ktorú používa aj status garantovania predmetov v akademickom priestore a, okrem toho, môj vek už poznačuje ‚primeranosť´ zdravia," zdôvodnil pre Ružomberský magazín svoje rozhodnutie rektor Jarab.

O termíne voľby nového rektora rozhodol Akademický senát KU na svojom poslednom zasadaní. „Voľba kandidáta na rektora sa uskutoční 9. mája 2018," informoval predseda senátu Miroslav Huťka.

Zvoleného kandidáta musí následne potvrdiť veľký kancelár KU, ktorým je košický arcibiskup Bernard Bober. Až následne sa stáva právoplatným rektorom.

Kandidáti, o ktorých rozhodne akademický senát, môžu byť navrhovaní do 27. apríla. Podľa informácií Ružomberského magazínu má záujem o rektorské kreslo viacero akademikov. Verejne svoju kandidatúru doteraz potvrdil len docent Jaroslav Demko z pedagogickej fakulty.

„Moja vízia je orientovaná na to, aby Katolícka univerzita bola uznávaná moderná univerzita poskytujúca kvalitné vzdelávanie, kvalitnú výskumnú činnosť a formáciu v duchu kresťanskej lásky a morálky tak, aby sa zabezpečil integrálny rozvoj človeka a dobro celej spoločnosti," vyhlásil Demko pre Ružomberský magazín.

Nový rektor sa funkcie ujme najskôr 28. augusta, kedy sa skončí funkčné obdobie súčasnej hlavy univerzity. Pôjde v poradí o šiesteho rektora KU.

stručne

- Radnica začiatkom mája vyhlási súťaž architektonických návrhov na novú plaváreň.
- V roku 2017 minulo mesto 23,5 milióna eur. Aj vďaka finančným operáciám, teda prevodu usporených peňazí, malo príjmy presahujúce 25 miliónov eur.
- Mesto v priebehu dvoch mesiacov opraví zničenú dlažbu v pešej zóne na Mostovej ulici.

Stredné školy dostali dvojmiliónovú finančnú injekciu

Text: Anna Šenkeríková Foto: Autorka

Škola úžitkového výtvarníctva (ŠÚV) a Stredná odborná škola polytechnická (SOŠ) v Ružomberku budú modernizovať priestory aj vybavenie.

ŠÚV poskytne Európska únia cez regionálny operačný program viac ako 1,4 milióna eur, z ktorých zhruba 300-tisíc použijú na nákup techniky pre praktickú výučbu.

„Zahŕňa to napríklad fotoaparáty, počítače či počítačové programy. Malo by vzniknúť malé zvukové štúdio aj multimediálna učebňa," konkretizuje riaditeľka ŠÚV Danica Školníková.

Zvyšných viac ako milión eur investujú do stavebných úprav, ktoré zahŕňajú hlavne bezbariérový prístup v celej budove. Zrekonštruuje sa schodisko, na ktorom pribudnú rampy pre vozíčkarov, zmodernizuje sa výťah a upravia sa toalety.

Kedy sa začne, nevedia

Kompletnou rekonštrukciou by mali prejsť dielne pre odbor tvorba hračiek a dekoratívnych predmetov, ktoré budú využívať aj študenti propagačného výtvarníctva a interiérového dizajnu.

„Vonku v átriu pribudne prístrešok a malý amfiteáter, kde sa okrem záverečných skúšok či školských podujatí môžu robiť aj akcie pre verejnosť," približuje Školníková a dopĺňa, že vymenia aj bránu do areálu školského dvora.

Kedy sa však s rozsiahlou prestavbou začne, riaditeľka nateraz povedať nevie. Dostali však prísľub, že práce by sa realizovali od júna do septembra, aby nebol narušený vyučovací proces. Rekonštrukcie sa tak pravdepodobne dočkajú najskôr o rok.

Presťahujú dielne

Žilinský samosprávny kraj (ŽSK) vyčlenil z tohtoročného rozpočtu viac ako pol milióna eur pre SOŠ polytechnickú v Ružomberku.

Peniaze použijú na rekonštrukciu zastaranej budovy v objekte SOŠ, kam plánujú presťahovať školské dielne z areálu Mondi SCP. Vysúťažená firma by najneskôr do 15. septembra mala opraviť strechu, zatepliť a opláštiť budovu a zrekonštruovať aj interiér prízemia.

Do Vianoc plánujú zrekonštruovať aj medziposchodie. Vrchné podlažie sa len uzavrie, keďže jeho oprava, vzhľadom na aktuálny počet žiakov, nie je nutná.

„Celková hodnota diela bola predbežne vyčíslená na približne 605-tisíc eur. Zvyšných 105-tisíc eur prisľúbil ŽSK po prehodnotení rozpočtu, ktoré sa obvykle realizuje v máji," vysvetľuje riaditeľ SOŠ Vladimír Pančík.

Dôležitou investičnou akciou je aj nákup výukových panelov z pneumatiky a elektropneumatiky pre odbor mechanik – mechatronik, ktorý na škole otvorili pred necelými dvoma rokmi. Na nové učebné pomôcky získali z krajského rozpočtu ďalších takmer 43-tisíc eur.

Takmer storočie fotia Ružomberok, dnes nemajú priestor. Pomocnú ruku im podáva poslanec Kolár

„Keď som na jeseň rozmýšľal, aké fotky vyberiem do kalendára, ktorý som plánoval darovať Ružomberčanom k novému roku, neváhal som ani sekundu. Hneď som si spomenul na výstavu fotografií starého Ružomberka z druhej polovice 20. storočia, ktorú som videl v Galérií Ľudovíta Fullu. Neuveriteľne ma chytila za srdce," spomína mestský poslanec Robo Kolár.

„Vďaka fotografiám som sa v spomienkach vrátil do obdobia, keď som bol malý chlapec a túžil som sa s týmto pocitom podeliť aj s ďalšími Ružomberčanmi."

Robo Kolár okamžite oslovil autora fotografií Fedora Polónyiho, ktorý so spoluprácou nadšene súhlasil.

„Roba Kolára poznám ako slušného a férového človeka, ktorý má naše mesto naozaj rád. Pred siedmimi rokmi sa musel rozhodnúť, či dá prednosť závratnej manažérskej kariére v Bratislave, alebo ostane žiť s rodinou v Ružomberku. Vybral si druhú možnosť, čo je naozaj vzácne. Ja ako starý lokálpatriot si takýchto ľudí vážim," hovorí Polónyi.

Kalendár, ktorý vyšiel tento január pod názvom „Ružomberok v čase" sa rozchytal ako teplé rožky. Bol dokonca zaradený do súťaže o najkrajší kalendár, ktorú organizuje Slovenský syndikát novinárov.

Osemdesiatnik Fedor Polónyi je už dlhé roky členom známeho ružomberského Fotoklubu RK 1924. Klub, ako aj názov hovorí, funguje takmer storočie – od roku 1924. Vtedy sa dali dokopy fotografi – amatéri s vášňou pre fotografiu, ktorí si pravidelne robili momentky z hôr, lyžovania či bežného života. V dnes už neexistujúcom hoteli Mýto preto vytvorili spoločný klub, ktorý v rôznych generačných obmenách funguje dodnes.

Klub sa má čím pýšiť. Ako vymenúva predseda klubu Štefan Ižo, za ten čas sa stovky nadšencov vyučili v remesle fotografie, zorganizovali sa tisíce výstav a nafotili desaťtisíce záberov. Tie najkrajšie vždy mohla obdivovať aj verejnosť. Ľudia združení vo fotoklube stáli za vznikom výstav ako Strom či Fotoforum. Dnes tu pracuje 27 aktívnych členov.

Ešte donedávna fotoklub sídlil v Liptovskom múzeu, ku konca roka sa však z neho musel vysťahovať. Dodnes sa im nepodarilo nájsť strechu nad hlavou. Rozhodol sa im pomôcť práve poslanec Robo Kolár, ktorý vo februári na mestskom zastupiteľstve podal návrh, aby mesto aktívnym ružomberským fotografom pomohlo nájsť nový priestor. Primátor sa zatiaľ k téme nevyjadril.

„Mrzí ma, že tak talentovaní Ružomberčania dnes nemajú verejné priestory, kde by mohli pôsobiť, stretávať sa a vystavovať. Zaslúžia si, aby sme im pomohli a tento problém vyriešili", hovorí Kolár. „Bol by som rád, keby ich fotografie mohli vidieť raz na výstave v galérii či v kalendári aj naše deti."

Žijú v Ružomberku, no prácu tu nenašli

Text: Peter Kravčák Foto: Marek Hasák

Hoci to čísla nezamestnanosti nedokazujú, okres Ružomberok má zjavne problém. V meste nie je dosť roboty. Stovky ľudí denne dochádzajú za prácou do Žiliny, Martina či Dolného Kubína.

Sú štyri hodiny ráno. Väčšina obyvateľov mesta ešte spí a ulice sú takmer prázdne. Na autobusovej stanici sa však z tmy pomaly vynárajú ľudia. O chvíľu príde autobus z Mikuláša, nastúpia a odchádzajú.

Desať minút na to prichádza na zastávku ďalší. Ten je „ružomberský“. Po stanici zastaví ešte pri priemyslovke a Tescu, naloží ďalšie hlúčiky a ide rovnakým smerom – KIA, Žilina.

Nie sú to jediné špeciály, ktoré dennodenne prúdia na západ od mesta. Ďalší nakladá ľudí smerujúcich do sesterského závodu Mobis, hneď vedľa žilinskej automobilky. Ženy chodia tým „svojim“ do Koštian nad Turcom. V spoločnosti Trim Leader šijú autopoťahy.

Čakáme ďalej. O piatej odchádza prvý autobus do Dolného Kubína. Situácia sa opakuje.

Na tmavej oblohe od východu prebleskuje svetlo, bude pekný a slnečný deň, čo cítiť už takto zavčasu. Ranný koncert vtákov robí úžasnú atmosféru. Zažiť to nabíja energiou, tešíte sa na deň, napriek skorému vstávaniu.

Únavu prebíja v hlave myšlienka: „Veď vyspať sa dá zajtra, pozajtra a aj potom.“ Nie každý má však túto možnosť.

Nepomerne väčší plat

„Dochádzam takto už jedenásť rokov. Budík mám na 3.20, chodím na autobus o 4.20, pretože 5.35 už musím byť v robote, prezliecť sa a pripraviť si pracovisko. Začíname o šiestej,“ opisuje svoje už tradičné rána Richard Letko.

Pozná Ružomberčanov, ktorí robili v Kii ešte pred ním. Spoločnosť vtedy autobusy neposkytovala. Dochádzali vlakom a následne chodili pešo z Varína či Tepličky nad Váhom. Cesta cez pole bola dlhá jeden a pol kilometra. Oplatilo sa im.

„Pred rokom 2000 sa v Ružomberku ešte ako-tak dala nájsť práca. Potom však všetci začali racionalizovať výrobu, bavlnárske závody a Solo sa úplne stratili. Rád by som zostal, ale prácu, ktorá je ohodnotená na patričnej úrovni, som doma nenašiel,“

hovorí niekdajší kandidát na ružomberského primátora Letko.

„S Ružomberkom sa to platovo ani nedá porovnať. Mám o dobrú tretinu viac," argumentuje Jozef Poláček z Ludrovej, ktorý rovnako dochádza za prácou do žilinskej automobilky. „Jasné, že cestovanie je nevýhoda. Hneď by som to vymenil, vzdám sa aj 200 eur z platu, aby som mal robotu niekde v okolí, ale je tu niekto, kto takto zaplatí?" pýta sa Poláček.

„Partie štyroch – piatich ľudí sa skladajú na jedno auto. V mnohých firmách im vyhovejú a dajú ich spolu na zmenu, aby im to uľahčili."

Peter Bíroš, operátor výroby vo firme v Dolnom Kubíne

O konkrétnych peniazoch nehovoria ani jeho dvaja kolegovia čakajúci na zastávke. Mená prezradiť nechcú, ale ochotne rozprávajú: „Toto je mŕtve mesto. Chýba tu jedna poriadna fabrika. Vadí mi cestovanie, ale na to si zvyknete. Tie peniaze to vykompenzujú," hovorí nemenovaný Ludrovčan.

Voľný čas nadovšetko

„Priemerná mzda u výrobných pracovníkov v minulom roku dosiahla 1458 eur," hovorí pre Ružomberský magazín Jozef Bačé, hovorca automobilky KIA. Dodáva, že ide o priemernú hrubú mzdu bez manažmentu a administratívy spoločnosti. Ide len o výrobu, vrátane bonusov.

„Deň delíme na 12:12. Dvanásť hodín ste v práci a cestujete. Zvyšných dvanásť hodín máte čas na rodinu, koníčky, všetky aktivity, ktoré potrebujete spraviť a, samozrejme, na spánok," popisuje život s dochádzaním do práce Richard Letko.

„V Podturni či Hrádku vstávajú o 2.45, domov sa vrátia o 16.30, ale zostávajú tu žiť. Toto sú pre mňa skutoční patrioti miest a obcí. Musíte byť veľmi odolný, psychicky aj fyzicky, ak toto chcete zvládnuť. Vážite si voľný čas," zamýšľa sa Letko nad režimom, ktorý len v žilinskej automobilke podľa jeho odhadov denne zažíva približne 300 ľudí z Liptova.

„Konkrétne z okresu Ružomberok v našej fabrike pracuje aktuálne 191 ľudí," uvádza presné číslo dolnoliptákov hovorca Kie.

„A v Ružomberku nám ešte hádžu polená pod nohy. Pozrite na to parkovisko. Odkedy ho spoplatnili, je prázdne," ukazuje na naozaj prázdne parkovisko na autobusovej stanici Ludrovčan Poláček.

„Sliače, Revúce, Lúžna, Osada, všetci musia chodiť skôr, na rannú aj poobednú, aby našli miesto na parkovanie a došli peši na stanicu. Inak tu nechajú 40 eur mesačne len za parkovisko," dopĺňa Poláček.

Nielen automobilka

Miro Gejdoš má 27. rokov. Základnú, strednú aj vysokú školu absolvoval v Ružomberku. Nikdy tu však nepracoval. Najskôr sa zamestnal v Mikuláši, teraz robí v nižšom manažmente pološtátnej firmy v Žiline.

„Minimálne dve hodiny denne strávim cestovaním. Iste, rád by som zostal a bol rýchlejšie doma s rodinou, ale neviem, kde by som našiel tak zaujímavú a dobre platenú robotu, ako tam," hovorí, prečo uprednostňuje dochádzanie za prácou.

Braňo Furdek dochádzal za prácou do Dolného Kubína jedenásť rokov. Nedávno ho prepustili, lebo firma vyrábajúca rebríky znižovala stavy. „Budem hľadať aj doma, ale myslím si, že najskôr nájdem niečo slušné opäť v Kubíne. Je tam priemyselný park, viacero rozbehnutých firiem, stále niekoho hľadajú," zveruje sa so svojimi očakávaniami.

„V minulosti som tu nevedel zohnať normálnu robotu. Všetci ponúkali minimálnu mzdu a peniaze na ruku. To nechcem," hovorí otec dvoch detí.

Do Kubína dochádzajú desiatky ľudí, o čom svedčia aj spomínané plné autobusy. „Udivuje ma, že v Ružomberku robotu neviete nájsť. Pritom je to spádové mesto, má celkom iné postavenie ako Kubín. Tu je však stále niečo voľné. Len na moju smenu chodí asi 20 chlapov z Lúžnej, Ludrovej a Osady. V Ružomberku robotu nemajú," zamýšľa sa operátor výroby v jednej z firiem v dolnokubínskom priemyselnom parku Peter Bíroš. Kedysi robil na Sole, ale už trinásť rokov dochádza do Kubína.

„Autobusy sú plné ráno aj na obed. Ešteže SAD pridala nejaké spoje. Aj tak väčšina chodí autami. Partie štyroch – piatich ľudí sa skladajú na jedno auto. V mnohých firmách im vyhovejú a dajú ich spolu na zmenu, aby im to uľahčili," opisuje svoje skúsenosti s dochádzaním Bíroš.

Za prácou do Kubína už dvadsať rokov denne dochádza aj Andrea Jarabáková z Martinčeka. „Kedysi sme ranným spojom chodili traja – štyria ľudia. Teraz sú všetky spoje plné. Tam aj späť. Neraz sa mi neujde miesto a stojím. Množstvo ľudí chodí do práce do priemyselného parku Mokraď, veľa študentov chodí do Kubína do škôl. Človek si na dochádzanie zvykne, ale ak by bolo viac spojov alebo by nadväzovali aj tie naše do obcí, uvítala by som to."

Broňa dochádza z Ružomberka do Kubína zatiaľ iba dva roky. Jej skúsenosť s prácou doma je nelichotivá. „Malé obchodíky, banky, kancelárie. Všade minimálna mzda. Keď chcete viac, potrebujete známosť. Máme tu v meste dvoch gigantov, ale kým tu nepustia ďalšie firmy, nič sa nezmení," definuje problém zamestnanosti v Ružomberku.

Zamestnávatelia aj dopravca sa vedia prispôsobiť

V Kubíne je viacero stredne veľkých firiem, ktoré zamestnávajú desiatky ľudí z dolného Liptova. „Z okresu Ružomberok k nám dochádza viac ako 30 ľudí. Viac im vyhovuje robiť v 12-hodinových zmenách ako

v 7,5-hodinových, aby nemuseli dochádzať tak často. Snažíme sa im v tom vyhovieť," vysvetľuje Jana Mlynarčíková zo spoločnosti Mahle, ktorá sa zaoberá subdodávateľskou produkciou pre automobilky.

„Momentálne k nám dochádza 26 zamestnancov z Ružomberka. Špeciálne benefity na dochádzanie sme zatiaľ neriešili," odpovedá Dana Ľachová zo spoločnosti Miba.

To, že práve Kubín je veľmi žiadanou pracovnou destináciou Ružomberčanov, potvrdzuje aj regionálny autobusový dopravca Arriva Liorbus.

„Od decembra sme pridali spoje najmä počas víkendov. Reagovali sme tak na žiadosti zamestnancov dochádzajúcich do a z Kubína. Okrem toho sme pri ďalších spojoch našich liniek zohľadnili viaceré žiadosti a urobili až 37 zmien. Desať z nich priamo súviselo s pracovnými alebo školskými potrebami," konkretizuje zmeny dopravného harmonogramu riaditeľ dopravy Arriva Liorbus Radoslav Salák.

Pozície v gastro oblasti sú vstupenkami do sveta zamestnaných

Text: Nikola Marhefková

Pozreli sme sa na možnosti zamestnania v ružomberskom okrese.

Sociálny pracovník, učiteľ, právnik. Absolventi týchto profesií sa v ružomberskom okrese zamestnajú len ťažko. Pracovných miest je málo.
V regióne si však prácu nemôžu nájsť ani ľudia, ktorí spĺňajú požiadavky pracovného trhu – potrebným vzdelaním či vôľou pracovať.

V marci bolo v ružomberskom okrese voľných 264 pracovných miest. Nezamestnaných však bolo takmer 2000 ľudí.

Čísla ružovejšie než realita
O Ružomberku sa zvykne hovoriť nie práve lichotivo ako o mieste, v ktorom je šanca uplatniť sa a nájsť dobre ohodnotené zamestnanie poriadne podvyživená. Oficiálne čísla naznačujú priaznivejšiu situáciu.
Miera nezamestnanosti klesá – kým ku koncu minulého roka dosiahla hodnotu 5,62 %, rok predtým to bolo 8,76 %.
V zozname okresov zoradených podľa miery evidovanej nezamestnanosti obsadil Ružomberok ku koncu marca 32. miesto. Zaradil sa tak k regiónom, ktoré sa v grafoch môžu pýšiť jemným odtieňom žltej – farebným označením pásem, ktoré sa v krajine tešia pomerne nízkemu percentu ľudí bez práce.
Ďalším ukazovateľom je rastúca nepriama úmera medzi ponukou a dopytom. Posledné roky voľných pracovných miest pribúda, počet uchádzačov o zamestnanie sa zmenšuje. Kapacita ale stále nestačí; trojciferné číslo voľných miest momentálne „čelí“ takmer dvom tisícom záujemcov o prácu.

Dominujú služby
Voľných pracovných miest bolo k marcu tohto roka 264. Temer polovicu môžu obsadiť ľudia so stredným odborným vzdelaním. Tretina pozícií spadá do oblasti služieb a obchodu, výrazne žiadanou kategóriou sú ľudia s kvalifikáciou a remeslom. V závese sú profesie, na ktorých výkon nepotrebuje záujemca žiadnu špeciálnu zručnosť.
Podobná skladba voľných miest sa opakuje už niekoľký rok. Ukazujú to informácie na oficiálnych stránkach úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Chceme vidieť konkrétne pracovné ponuky a preto klikáme na webový portál Internetový sprievodca trhom práce. Pozeráme sa očami človeka s ukončenou strednou odbornou školou, prípadne s výučným listom v ruke, čo potrebuje zabezpečiť rodinu alebo si ju chce založiť. Teda ako človek, ktorý týmto najvyšším dosiahnutým vzdelaním tvorí v databázach uchádzačov o zamestnanie najpočetnejšiu zložku.
K dvadsiatemu aprílu sa na stránke zobrazuje 279 voľných miest. Najviac sú zastúpené profesie v gastro oblasti (čašník, servírka, kuchár), chyžná/upratovačka, predavač (líši sa iba druh predávaného tovaru, potraviny, textílie, elektrotechnika), stavbár/pomocník na stavbe a administratívny pracovník. Vo viacerých prípadoch je platové ohodnotenie vyjadrené hmlisto, diskrétnou formulkou – dohodou.

Chýba investor
Vo všeobecnosti sú stále najvyhľadávanejšie profesie v jednozmenných prevádzkach v mieste bydliska, tvrdí Roman Camber, riaditeľ Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Ružomberku. No nie každý má možnosť pracovať vo svojom meste. Ak ho nezamestnaný nechce dlhodobo využívať ako „mama hotel“, hľadá robotu inde. Úrad práce neeviduje ľudí pracujúcich mimo okres, no prácu tam vie zabezpečiť. „Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Ružomberku sa snaží o sprostredkovanie zamestnania pre svojich uchádzačov aj mimo regiónu. Organizujeme výberové konania najmä pre strategických zamestnávateľov, ktorí vedia zabezpečiť ubytovanie, respektíve dopravu do zamestnania,“ hovorí Camber.
Ide predovšetkým o automobilku KIA Motors v Žiline, Teslu v Liptovskom Hrádku a Miba Sinter Slovakia v Dolnom Kubíne.
Poskytnutie práce mimo okres by nemalo suplovať riešenie situácie, v ktorej musia stovky ľudí dochádzať do vzdialených miest. Čo by malo mesto urobiť, aby ich vedelo zamestnať?
„V regióne nemáme žiadneho strategického zamestnávateľa, ani nemáme žiadnu informáciu o príchode nového investora. Nádej vidíme v začatí stavby D1 na trase Ivachnová – Hubová, respektíve v rozmachu cestovného ruchu na Liptove,“ domnieva sa Camber.

Primátor Čombor opozičných poslancov úplne marginalizoval

Banskú Bystricu vymenil za Ružomberok, mimovládnu organizáciu za politiku. Poslanec mestského zastupiteľstva Ivan Rončák hovorí o pomeroch v ružomberskej politike.

Text: Peter Kravčák, Imrich Gazda Foto: Marek Hasák

V roku 2010 ste sa z Banskej Bystrice prisťahovali do Ružomberka a hneď ste boli zvolený do mestského zastupiteľstva. Ako sa vám to podarilo?

Chcel som uspieť, tak som išiel do toho naplno. Čokoľvek robím, nikdy sa neporovnávam s okolím a nešpekulujem, že keď druhí nejdú na plný plyn, tak zľavím aj ja.

Vaša východisková pozícia bola v porovnaní s inými kandidátmi ťažšia nielen v tom, že ste žili v meste len krátko, ale navyše ste kandidovali za iný volebný obvod, v akom ste bývali. Zabezpečilo vám zvolenie to, že ste v rámci kampane „door-to-door" obšliapali všetky domácnosti na Lazinách?

Bolo mi jasné, že som neznámy a tomu som prispôsobil svoju kampaň. Ak som chcel, aby ma ľudia volili, musel som sa im predstaviť, aby vedeli, kto som a čo im ponúkam. Kombinácia odbornosti, úprimnosti a osobného prístupu sa vyplatila.

S akou predstavou ste vstupovali do ružomberskej lokálnej politiky?

V tom čase som pracoval pre Transparency International Slovensko, kde som viedol samosprávny program. V podstate od skončenia vysokej školy som sa venoval problematike transparentnosti v miestnych samosprávach. Mal som teda vcelku dobrý

prehľad o tom, čo pozitívne funguje v iných mestách a to som chcel preniesť aj do Ružomberka.

Keby ste mali byť konkrétnejší?

Viackrát som sa snažil stransparentniť fungovanie obchodných spoločností, v ktorých má mesto svoj podiel.

„Pozerať sa na to, ako mestský úrad nefunguje a nemôcť s tým nič urobiť, je naozaj frustrujúce."

Ivan Rončák, poslanec MsZ

Podarilo sa?

Myslím, že mestský úrad začal fungovať o čosi transparentnejšie, ale v mestských firmách sa toho veľa nezmenilo. Vo svojom úsilí som bol ale limitovaný tým, že počas prvého aj druhého funkčného obdobia som pôsobil v opozícii. Najmä za pôsobenia primátora Čombora boli opoziční poslanci marginalizovaní, vytlačení na úplný okraj.

Čo to znamená?

Že neboli pripustení vôbec k ničomu, boli označovaní za nepriateľov, neboli nominovaní do žiadnych orgánov mestských spoločností, nemohli viesť odborné komisie pri mestskom zastupiteľstve. Na začiatku volebného obdobia bolo bežné, že niektorý z predsedov koaličných poslaneckých klubov procedurálnym návrhom na zastupiteľstve ukončil diskusiu. Opoziční poslanci ani nemohli povedať, čo si o tej veci mysleli. Za primátora Pavlíka to takto vyhranené určite nebolo.

Opozičný poslanec môže akurát tak strážiť verejné financie, ale nemôže tvoriť mestské politiky. A priznám sa, že pozerať sa na to, ako mestský úrad nefunguje a nemôcť s tým nič urobiť, je naozaj frustrujúce.

Čomu to pripisujete?

Sami viete, aké dlhé bývajú zasadania mestského zastupiteľstva. Je to aj preto, že veľa času musíme venovať prijatým uzneseniam, ktoré ale výkonná moc, teda mestský úrad, neplní. Za zlé rovnako považujem zrušenie mestskej rady, kde mali zástupcovia poslaneckých klubov priestor na pravidelnú a intenzívnu diskusiu. Nemožno všetko nechávať len na zasadania zastupiteľstva.

V rokoch 2010 – 2014 ste boli členom poslaneckého klubu Ružomberok bez korupcie, kde bolo viacero výrazných tvárí. V priebehu volebného obdobia sa však tento klub v podstate rozpadol.

Začínali sme šiesti, ale po tom, čo Martin Alušic a Ľubomír Kubáň prešli do poslaneckého klubu KDH, sme ostali len štyria. Juraj Kurňavka, Vojtech Macko a ja sme potom vstúpili do strany #Sieť, za ktorú sme kandidovali v komunálnych voľbách v roku 2014. Miroslav Kerdík išiel ako nezávislý, ale po zvolení sa pridal k nášmu klubu.

Nepovažujete s odstupom času svoje pôsobenie v strane #Sieť za politickú chybu?

Nie, pretože som do tohto projektu išiel úprimne s cieľom pomôcť Slovensku a nášmu mestu. Preto som za #Sieť kandidoval aj v parlamentných voľbách v roku 2016.

Po voľbách, v ktorých #Sieť úplne pohorela a čoskoro sa aj rozpadla, ste vyhlásili, že to bol pre vás preplesk, po ktorom by ste najradšej ušli z politiky. Napokon ste nezutekali

Naozaj som nečakal, že Rado Procházka môže po voľbách urobiť taký obrat, aký urobil. Aj preto som #Sieť zakrátko opustil. Nikdy som však neuvažoval nad tým, že by som nedokončil svoj mandát v mestskom zastupiteľstve v Ružomberku. Chcel som sa voči voličom, ktorí ma zvolili, zachovať zodpovedne.

Ste v mestskom zastupiteľstve už osem rokov, takže dostatočne dobre poznáte svojich poslaneckých kolegov. Akí sú?

Časť z nich sedí v zastupiteľstve zo zištných dôvodov, ale sú tam aj takí, ktorí majú skutočne radi svoje mesto.

Ktorých je viac?

V súčasnosti tých prvých.

Aké sú tie zištné dôvody?

Napríklad trafiky v predstavenstvách a dozorných radách mestských spoločností, kde si dokážu prilepšiť aj o stovky eur mesačne.

S ktorými poslaneckými kolegami si najlepšie rozumiete?

Ľudsky s Pavlom Šípošom, ktorý mi je generačne najbližší. Veľmi dobre sa mi komunikuje aj s Robom Kolárom či s Vojtom Mackom, ktorí sú manažérsky veľmi zdatní.

Kedysi ste o zasadaniach mestského zastupiteľstva písali aj blogy. Prečo ste s tým prestali?

Bolo to v čase, keď som sa ako člen strany #Sieť začal viac venovať celoštátnej politike a nechcel som negatívne písať o ružomberských členoch nášho možného koaličného partnera, teda KDH.

Vnímate ružomberské KDH negatívne?

V Ružomberku platí, že vládne to zoskupenie, ku ktorému sa prikloní KDH. To, že sa v roku 2014 priklonilo k súčasnému primátorovi, nepovažujem za dobré rozhodnutie.

V blogu, v ktorom ste oznámili koniec blogovania, ste napísali, že máte obavy zo svorky okolo primátora a že v ružomberskej politike je veľa zlých a zákerných ľudí.

Po nástupe primátora Čombora som si všimol, že sa okolo neho začali motať ľudia, ktorí vo mne vzbudzovali obavy. Vyhodnotil som si to tak, že v tom čase nemalo zmysel ísť na barikády a schytávať tam.

Aj sa vám niekto vyhrážal?

Nie, až tak ďaleko to nedospelo.

Vaše predchádzajúce slová zneli, akoby ste rezignovali.

Nerezignoval som, ale ak nie je záujem o to, čo by som chcel mestu a jeho občanom ponúknuť, neostáva mi nič iné, ako sa s tým zmieriť.

Budete sa v tohtoročných komunálnych voľbách uchádzať o znovuzvolenie?

Sám pre seba som si sformuloval dve podmienky, za ktorých by som do toho išiel. Prvou je, že sa nájde rozumný kandidát, ktorý v primátorských voľbách vyzve súčasného primátora. Nechcem byť tretíkrát opozičným poslancom. Druhou podmienkou je zmena volebných obvodov v meste tak, aby poslanci mali silnejší mandát. Aby ich zvolenie či nezvolenie nezáležalo od desiatich hlasov.

Takže požadujete menej volebných obvodov?

Áno, niektoré sú dlhodobo súce na zlúčenie. Napríklad Centrum, Satelity a Laziny. Rozhodne sa na júnovom zastupiteľstve.

Keď hovoríte o rozumnom kandidátovi, ktorý vyzve súčasného primátora, tak momentálne sa zdá, že tých kandidátov bude hneď niekoľko. Čo, samozrejme, vyhovuje Igorovi Čomborovi, pretože hlasy jeho protikandidátov sa vzájomne roztrieštia.

Ideálne by bolo, keby sa vedeli medzi sebou dohodnúť, aj keď neviem, či to dokážu. Mali by si spomenúť na situáciu v Banskobystrickom samosprávnom kraji, kde bývalého župana chceli poraziť hneď viacerí kandidáti. Podarilo sa im to len vďaka tomu, že sa medzi sebou dohodli.

Kto je Ivan Rončák

Narodil sa v roku 1978 v Banskej Bystrici. Absolvoval štúdium histórie a politických vied na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, následne postgraduálne štúdium (PhD.) v odbore teória politiky na Fakulte sociálnych a ekonomických vied UK v Bratislave. Odborne sa venuje najmä problematike verejnej správy a samosprávy, otázkam transparentnosti a boja proti korupcii. V rokoch 2007 – 2014 bol koordinátorom samosprávneho programu v Transparency International Slovensko. V súčasnosti pôsobí v odbornom tíme poslaneckého klubu OĽaNO v NR SR, je aj členom správnej rady OZ Združenie občanov miest a obcí Slovenska (ZOMOS). Je ženatý, má tri deti.

Na Liptov pritiahli novodobí Varjagovia

Text: Imrich Gazda Foto: Marek Hasák

Niekoľko kilometrov od Ružomberka vyrastá jedinečný archeopark, v ktorom sa môžete doslova dotknúť dávnej histórie.

Prvá aprílová sobota bola príjemným jarným dňom. So všetkým, čo k tomu patrí. Slnko už hrialo natoľko, že nedočkavci si konečne mohli navliecť tričká s krátkymi rukávmi. Deň prial záhradkárom, kočíkujúcim mamičkám, deťom s prvými kornútkami zmrzliny... A rovnako aj fanúšikom živej histórie.

Havránku pribudne konkurencia

Na lúke za Partizánskou Ľupčou sa zvítava partia ľudí. Zväčša tridsiatnikov. Niektorí sa objímajú, iní si doprajú jeden na privítanie, ďalší využijú obe možnosti.

„Dnes ideme stavať palisádu pri vstupe do pravekej osady. Jednu sme už síce pred časom postavili, ale vietor nám ju zhodil. Aj preto sa to nazýva rekonštrukčná a experimentálna archeológia," smeje sa Ružomberčan Víťazoslav Struhár z občianskeho združenia Archeopark Liptov.

Kráčajúc po lúke nám ozrejmuje význam objektov, ktoré tu stoja. „Ten najväčší je replikou domu z doby medenej. Postavili sme ho podľa pôdorysu, ktorý archeológovia odkryli v Chynoranoch pri Nitre," vysvetľuje Struhár, ktorý je vyštudovaným archeológom, aj keď v súčasnosti pracuje v podnikateľskej sfére. Vášeň pre históriu však z neho nevyprchala. Práve naopak.

„Cestou na dovolenku v Taliansku sme sa pred niekoľkými rokmi zastavili v rakúskej obci Asparn an der Zaya, kde sa nachádza múzeum rakúskeho praveku. Ako milovník histórie som bol ohúrený a sám seba som sa začal pýtať, prečo čosi také nemáme aj na Slovensku," spomína Struhár.

Po našej pripomienke, že veď predsa neďaleko máme Havránok, sa púšťa do vysvetľovania. „Havránok je úžasné miesto, ale je to archeoskanzen. Repliky objektov sú postavené priamo na mieste archeologických objavov, takže možnosti popularizačných aktivít pre fanúšikov histórie či turistov, sú tu veľmi obmedzené," ozrejmuje Struhár, ktorého zahraničná skúsenosť inšpirovala natoľko, že sa pustil do výstavby archeoparku. Nazval ho jednoducho – Liptovia.

„Archeopark je najmodernejšou formou prezentácie archeologického a historického kultúrneho dedičstva v prírode. Na rozdiel od archeoskanzenov je to umelo vybudovaný areál.

Zároveň však platí, že všetky objekty a reálie vychádzajú z konkrétnych archeologických nálezov a pri ich výstavbe sa uplatňujú pôvodné technologické postupy," porovnáva Struhár.

Pripravujú historický festival

Partia ľudí sa medzičasom so sekerami, pílami či dlátami pustila do opracúvania kmeňov stromov. „Ja robím za troch chlapov. Sami to vedia, takže ma berú ako rovnocennú," smeje sa sympatická brunetka. Volá sa Michaela Kučerová a kvôli dnešnej akcii pricestovala až z Podlužian pri Bánovciach nad Bebravou.

„Už v detstve som sa zaujímala o rôzne mytológie, kultúry a náboženstvá. Živá história sa pre mňa časom stala nielen hobby, ale aj štýlom života. Navyše, manuálna práca v takejto krásnej prírode človeku dokonale prečistí hlavu," hovorí Michaela, ktorá je zamestnaná ako zástupkyňa vedúceho v elektroobchode.

Kým jemne pôsobiacu ženu by ste pri obrábaní dreva nečakali, Martin Matejko z Rajeckých Teplíc akoby bol s tvrdou prácou zrastený. Informácia, že v profesionálnom živote je policajtom, nás vôbec neprekvapuje.

„História ma baví oddávna, ale skutočne ma dostala asi pred ôsmimi rokmi, keď som sa zúčastnil festivalu včasného stredoveku v severopoľskej Volyni," spomína Martin, ktorý predsedá občianskemu združeniu Utgardar a zároveň je veliteľom zväzu Varangoi, ktorý združuje viaceré skupiny oživenej histórie. „Spoločne rekonštruujeme život a boje vikingov a Slovanov. Konkrétne moja skupina stvárňuje družinu Varjagov z oblasti Kyjevskej Rusi v druhej polovici 10. storočia."

Michaela, Martin a ďalšie dve desiatky nadšencov „nemakajú" v archeoparku Liptovia len tak náhodou. Práve na tomto mieste sa má na prelome jún a júla uskutočniť najväčší festival včasného stredoveku na Slovensku Utgard 2018, na ktorom vystúpi až 600 účinkujúcich zo šiestich krajín. Všetci uznávajú, že dovtedy je roboty viac ako dosť.

Chcú chovať aj praveké tury

Struhár so svojou partiu nechcú ostať len pri jednom festivale. „Plány sú veľké, ale napĺňať ich môžeme len postupnými krôčikmi," zamýšľa sa šéf projektu. „Chceme, aby sa ľudia chodili k nám na dávnu históriu nielen pozerať, ale zažiť ju aj na vlastnej koži. Aby sa mohli na pár dní ubytovať v pravekých obydliach, upiecť si chlieb v dobovej peci, vyrobiť si zbrane či nástroje," predstavuje Struhár svoju víziu.

Dokonca by chcel v Liptovii chovať aj špeciálny hovädzí dobytok, ktorý vyšľachtili v Holandsku a fyziologicky je veľmi podobný pravekému turovi.

Veľké plány si však vyžadujú značné finančné prostriedky. „To, čo vidíte, som zatiaľ financoval z vlastných zdrojoch a z niekoľkých menších grantov, ktoré som získal od rôznych nadácií či zo Žilinského samosprávneho kraja," hovorí Struhár.

Prvú väčšiu sumu, 50-tisíc eur, sa mu minulý rok podarilo získať z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci programu cezhraničnej spolupráce s Poľskom. A verí, že uspeje znova. Nielen pri získavaní finančných prostriedkov, ale aj návštevníkov.

„Liptov je úchvatný turistický región, takže dúfam, že návštevníci i miestni ocenia to, čo sme tu doteraz nemali – kus živej histórie," nádeja sa Struhár.

Dom UNESCO bude vo Vlkolínci sprístupnený od júna

Text: Anna Zábojníková Foto: Autorka

Návštevníci Vlkolínca sa môžu tešiť na novú drevenicu už od prvého júna. Na reštauráciu si však ešte musia počkať.

Stavebný projekt Dom UNESCO Vlkolínec je zložený z dvoch objektov. Prvý je novopostavená drevenica informačného centra, ktorá sa bude volať Dom UNESCO. Druhým je reštaurácia, ktorá vzniká ako prístavba k niekdajšiemu obchodu. Zázemie tu nájdu aj ľudoví umelci.

Prispela aj vláda

,,Je pripravený Dodatok k zmluve o dielo, kde je termín odovzdania stavby zo strany dodávateľa stanovený na koniec apríla," informoval vedúci oddelenia investícií na ružomberskom mestskom úrade Pavol Dobrodej.

„Našou snahou je, aby dom fungoval od prvého júna a urobíme pre to maximum. Prvou podmienkou však je, aby bola dokončená a skolaudovaná stavba do požadovaného termínu," upresnila vedúca oddelenia regionálnej politiky ružomberskej radnice Gabriela Demčáková.

Drevenica stojí na hlavnej vlkolínskej ulici povyše drevenej zvonice. Na jej postavenie v časti obce, ktorá zhorela počas Slovenského národného povstania, prispela vláda pri výjazdovom rokovaní v Ružomberku v roku 2015 sumou 300-tisíc eur.

Prevádzku domu zastreší Kultúrny dom Andreja Hlinku a o každodenný chod sa budú starať dvaja stáli zamestnanci a jeden alebo dvaja brigádnici počas letnej či zimnej sezóny.

Prevádzkovateľ reštaurácie sa ešte len hľadá

Na prevádzkovateľa reštaurácie s kapacitou približne 40 miest vyhlásilo mesto Ružomberok súťaž. Meno výhercu by malo byť známe až v lete. Následne musí reštauráciu zariadiť a sprevádzkovať. Kedy približne by reštaurácia mohla otvoriť svoje brány pre návštevníkov, nevedela vedúca oddelenia regionálnej politiky Demčáková odhadnúť.

,,Do Vlkolínca chodím niekoľkokrát ročne a keď som sa dozvedela, že tu onedlho pribudne aj reštaurácia, veľmi som sa potešila. Dosť to tu chýba. Myslím si, že keď chcú prilákať viac turistov, musia im aj viac ponúknuť", povedala Košičanka Petra.

Obec Vlkolínec je pamiatkovou rezerváciou ľudovej architektúry, ktorá pozostáva z typických zrubových objektov. Práve v tomto roku si pripomína 25. výročie zapísania do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

V Liptovskej Lúžnej pribudnú nové futbalové šatne aj chodník

Text: Anna Šenkeríková

Obec Liptovská Lúžna chce v tomto roku zvládnuť viaceré investičné akcie. Zamerajú sa na rekonštrukciu tanečnej sály aj výstavbu chodníka či úpravu plochy pred obecným úradom.

Vo februári sa pustili do prestavby tanečnej sály a chodby v kultúrnom dome. „Momentálne sa kladie dlažba a prerábajú sa sociálne zariadenia," opisuje aktuálny priebeh prestavby starosta obce Albín Husarčík a dopĺňa, že do leta by s prácami mali byť hotoví.

V tomto roku by tiež chceli začať s výstavbou nových šatní pri futbalovom ihrisku. Momentálne sa sústreďujú na dokončenie projektovej dokumentácie a vysporiadanie pozemkov. Keďže ide o veľkú investíciu, jej realizácia podľa starostu závisí od množstva dostupných financií.

Obec sa zároveň usiluje vytvoriť z viac ako storočnej drevenice, ktorú získala do vlastníctva ešte v roku 2016, múzeum života v obci. Po rozsiahlych stavebných úpravách v nej plánujú umiestniť exponáty, ktoré vyzbierajú od občanov.

Vlani mali na drevenici vymeniť strešnú krytinu, no s prácami nakoniec začali len pred týždňom, pričom s ich ukončením rátajú do konca mája. Podľa starostu sa obci nedarilo zohnať odborných pracovníkov. „Na ďalšie úpravy chceme získať finančné prostriedky z iných zdrojov," dodáva Husarčík.

Medzi najväčšie investičné akcie, s ktorými pravdepodobne začnú v júni, patrí aj výstavba chodníka popri štátnej ceste od obecného úradu po križovatku Ráztoky a tiež rekonštrukcia plochy pred obecným úradom a hasičskou zbrojnicou. Práce na oboch projektoch by chceli ukončiť na jeseň.

Ako zaťažia jednotlivé investičné akcie obecný rozpočet však starosta nateraz povedať nevedel.

stručne

- Spisovateľ a prírodovedec Miroslav Saniga z Liptovských Revúc získal ocenenia v súťaži o najkrajšie kalendáre Slovenska a jeho najnovšia publikácia Chotár pod Čiernym kameňom – čarokrásna Záhrada Eden bola vyhlásená za najkrajšiu knihu a propagačný materiál.
- Obec Valaská Dubová získala 70-tisíc eur z fondov EÚ na vyasfaltovanie jednej z ulíc v obci.
- Vo Švošove začal po dvoch rokoch opätovne vychádzať obecný časopis Hrdoš.
- Záhradkári pred viac ako týždňom zorganizovali v Likavke workshop, na ktorom vysvetlili, ako sa správne orezávajú, strihajú a vrúbľujú stromčeky.
- Dolnoliptovské obce si začiatkom apríla pripomenuli 73. výročie svojho oslobodenia.

Hodnotu vecí si nedokážeme vychutnať, ak si ich námahou nezaslúžime

Text: Peter Kravčák Foto: Autor

Nemôžeme len opakovať, ale musíme umenie posúvať ďalej, uvažuje jubilujúci výtvarník a sochár Rastislav Biarinec.

Je autorom ikony centra mesta. Ružomberské „vajce“ – prameň vody, ktorá mesto kultivuje a oživuje, aby dala život neďalekým stromom – vytvoril podľa návrhu architekta, ktorý vyhral verejnú súťaž. Chcel, aby vyzeralo inak, ale umenie je dnes často kompromisom želaní zákazníka a tvorivosti autora.

Korene má v Marikovej pod Javorníkmi, no narodil sa v Ružomberku. Detstvo prežil na Orave, študoval v Kremnici a Bratislave. Miesta, ktorými prešiel, ovplyvnili jeho tvorbu.

„Chcel som byť archeológ. Neskôr doktor. Už som bol ženatý, vyučený, aj po vysokej škole a stále som uvažoval nad medicínou. Ale umenie a sochárstvo je práca na 24 hodín. Tu sa nič na konci dňa nezavrie. Mysľou ste stále pri téme, ktorú práve robíte,“ vysvetľuje svoje životné rozhodnutie čerstvý päťdesiatnik Rastislav Biarinec.

Namiesto reštaurátora sochár

K soche ho dostala náhoda. Na strednej škole študoval novozaložený odbor reštaurovanie a konzervovanie dreva a kameňa. Mohol byť štukatér, pomocný murár, ale keďže mal rád Zamarovského, grécke báje či barokové Francúzsko, zvolil si reštaurátorstvo.

„Po prijímačkách na VŠVÚ mi prišiel papier, že ma berú na sochárstvo. Pritom som sa tam nehlásil. Keď som sa pýtal, povedali mi, že mám ísť tam, kam káže papier. Vzali nás dvoch zo šesťdesiatich,“ opisuje hru osudu v súčasnosti už profesor umenia na Katolíckej univerzite (KU).

„Dnes si neviem predstaviť, že by som bol reštaurátor. Chýbala by mi sloboda vyjadrovania. Opravovať, čo už raz bolo urobené, je dôležité, ale chýba tam osobný vklad, nadčasovosť,“ pomenúva kľúčový element svojho životného nastavenia Biarinec.

Aj umelecká sloboda má ale svoje pravidlá. Dnes je narušená jednoduchou zábavou, ktorá vyrobí rýchlu popularitu ale nezanechá trvalú stopu. Ovládlo to aj stavbárstvo, šport, umenie, kde sú lacné a rýchle napodobeniny žiadanejšie ako kvalitná práca.

„My nemôžeme len opakovať, ale musíme posúvať umenie ďalej. Máme nové materiály, možnosti spracovania. Ak budem dnes robiť, akože barokové, akože renesančné, je to umenie pre 21. storočie? Čo povedia potom naši nasledovníci o sto či dvesto rokov, že im naša generácia nechala?“ zamýšľa sa vedúci Katedry výtvarnej výchovy na Pedagogickej fakulte KU.

Čo sa zrodí ľahlo a lacno, to si nemôžeme vychutnať

Sloboda je aj v názore. Nevyrušuje ho, ak laik povie, že sa mu jeho dielo nepáči. Všetci sme dnes tak trochu „kibici“, radi mudrujeme, rozoberáme často nepodstatné veci... „Každý má právo povedať, čo sa mu páči. No rozhodovať by sme mali na základe odbornosti, vedomostí a skúseností. Všetci sú futbaloví tréneri, architekti, politici... Každý vie najlepšie, ako by to malo byť, ale ak podľa toho aj konáme, kultúra tým určite trpí. Rozhodujúci je výkon, trvácnosť, výsledok akceptovaný odbornou komunitou.“

Biarincova umelecká tvorba je bytostne spätá s krajinou, v ktorej zobrazuje primárne dva aspekty: vrstvenie a rašenie. Dominantná je pritom výrazová hodnota prírodných materiálov kameňa, skál a dreva, no často pracuje aj s kovmi. Náročne opracovateľný materiál je akoby odrazom jeho životného prístupu.

„Čo sa zrodí ľahko a lacno, to si nemôžeme vychutnať. Ak chceme ako komunita, Ružomberčania, zanechať stopu, musíme investovať do seba. Nájsť a vychovať šikovných učiteľov, športovcov, inžinierov, umelcov a postupne si vybudovať úspech i uznanie. Nie ho kúpiť. Bude to mať väčší zmysel pre celú spoločnosť,“ dodáva Biarinec.

Tajomstvo májovej bryndze

Text: Anna Šenkeríková Foto: Autorka

To, že jar je už v plnom prúde, potvrdzujú aj zelené lúky posiate roztrúsenými bielymi hlúčikmi. Po „sennej diéte“ ovečky konečne spásajú trávu.

Bryndzi vyrobenej v máji sa zvykne lichotiť, že je najlepšia. Mnohí si pochvaľujú jemnejší, maslový nádych. Chuťové pohériky ich veru neklamú.

Aj niekdajší dlhoročný predseda svojpomocného družstva v Liptovskej Lúžnej Štefan Črep potvrdzuje, že nejde o mýtus, aj keď vtipne poznamenáva: „Človek je po zime taký vyhladovaný, že mu jarná bryndza najviac chutí.“

Dôvodom, prečo sa po nej zalizujeme, je hlavne to, že zjari dostávajú ovečky do mlieka najviac masti. Zbadali to už aj v miestnej mliekarni na okraji dediny, kam si chodia pravidelne nakúpiť miestni aj cezpoľní.

„Keď ešte ovečky žrali seno, syr bol sypkejší. Stačil deň, dva, keď pojedli kúsok trávy a syr sa dostal do tých správnych koľají,“ hovorí pán Štefan, ktorý je s ovčiarstvom spätý už desiatky rokov.

V máji majú ovečky vďaka výdatnej strave obvykle aj najviac mlieka. V minulosti v Lúžnej počas tohto mesiaca nadojili aj šesťsto litrov za deň. Na výrobu jedného kilogramu syra pritom zužitkujú zhruba štyri a pol litra.

V mliekarni vyrábajú čerstvé aj údené syry alebo bryndzu, ktorá je vlastne nasoleným a premieseným syrom. Taktiež robia mäkký syr podobný tvarohu, ktorému sa hovorí urda a vyrába sa zo žinčice. Tá sa zase vyrába zo srvátky, ktorá vzniká z mlieka pri oddelení syra.

Najlepšie kosačky

Ovce sa už stali akýmsi symbolom Liptova. Aj k lúžňanským horám celkom prirástli. „Keby sme v našich Nízkych Tatrách, kde máme samé pahorky, nechovali tieto ovečky, čo by sme robili? Veď by tu všetko zarástlo,“ nestráca dobrú náladu pán Štefan, ktorý je zároveň vášnivým turistom.

Aj keď si už užíva dôchodok, do mliekarne chodieva naďalej. Prácu už prenechal mladším, no ak je treba, rád pomôže.

O ovce sa v Lúžnej starajú viacerí chlapi, pričom na jedného ich pripadá zhruba sto. Väčšina chovateľov už má svoje roky, keďže pre mladých je táto práca čoraz menej atraktívna. Mnohí pastie-

ri si pochvaľujú hlavne voľnosť, ktorú im takmer nepretržitý pobyt v prírode dáva a zamestnanie by nemenili. Iní sa však ponosujú, že málo zarobia.

„S ovcami už chodievam dlho a nesťažujem si," hovorí opálený postarší pán, ktorý pasie obďaleč mliekarne. Opiera sa o dlhú palicu, diktafón nechce ani vidieť a tak, ako pán Štefan, ani on nemá chuť na fotenie. Po celom dni strávenom na slnku a hodinovom podvečernom dojení, ktoré spolu s kolegami absolvoval, sa zdá byť unavený.

Naraz krížom cez lúku, na ktorej sa pasie stádo, prefrčí „frajer" na terénnej motorke. Plaché ovce sa ozlomkrky rozbehnú kadeľahšie. Zgrupia sa na spodnej časti lúky, hodný kus od pastiera. „Takto nám ich plašia s veľkou obľubou," krúti hlavou.

Aj kvôli takýmto prípadom robia valachom spoločnosť pastierske psy. Pán Štefan má najlepšie skúsenosti s borderskými kóliami, ktoré sa na stráženie oviec používajú dlhé stáročia. Statné, dlhosrsté plemeno je veľmi pracovité a inteligentné.

Aj v Lúžnej tieto šikovné psy urobia veľký kus poctivej roboty. „Snažia sa držať stádo pokope, prípadne ho nasmerujú tam, kam potrebujeme. Sú rýchlejšie ako človek," opisuje ich pomoc jeden z valachov.

„Dokážu sa veľa naučiť, jedného mám aj doma, a keď mu prikážem, zaháňa sliepky," usmieva sa pán Štefan.

Ako vzniká ovčí syr?

Popis výroby syra znie celkom jednoducho, v praxi to však miestami vyzerá náročnejšie. Nadojené ovčie mlieko sa zahreje na zhruba 36 stupňov a pridá sa doň syridlo obsahujúce enzýmy, ktoré zrážajú mliečne proteíny. Pre zaujímavosť – tieto enzýmy sa získavajú z teľacích žalúdkov.

„Po polhodine až trištvrte hodine sa bielkoviny zrazia. Potom sa musí masa dôkladne premiešať – ´rozbiť´ na celkom malé kúsky, ktoré sa nechajú sadnúť. Ak chceme mäkký syr, len ho pozbierame do plienočky. Keď chceme, aby trochu vŕzgal, tak dolejeme kúsok horúcej vody," opisuje pán Štefan a dodáva, že väčšina ľudí si potrpí práve na povestné vŕzganie.

„Ak chceme mäkký syr, len ho pozbierame do plienočky. Keď chceme, aby trochu vŕzgal, tak dolejeme kúsok horúcej vody."

Štefan Črep, chovateľ oviec

Pozbieraný syr v plienke sa na určitý čas zavesí, kým z neho nestečie srvátka. Aby bol pekný hladký, bez záhybov, ktoré by mohli urýchliť kazenie, musí sa pretáčať – toto je tá náročnejšia časť, keďže syr je poriadne veľký a ťažký. Šikovným ženám, ktoré pracujú v mliekárni, však aj táto etapa ide od ruky. Následne sa syr uloží na policu, kde ešte zreje.

Časť syrov prirodzene zamieri aj do udiarne. V Lúžnej sa údi tradičným spôsobom bez pridávania chemických látok či použitia moderných vymožeností. Drevená udiareň má už svoje roky, no zvnútra doteraz nie je zatečená dechtom, čo býva problémom u dnes už zaužívaných elektrických udiarní.

„Pracujeme tak, ako naši predkovia, akurát sú u nás hygienickejšie podmienky – namiesto hlinenej či drevenej podlahy sú vo výrobni obkladačky, používame horúcu vodu z bojlerov a nechodíme dnu v čižmách," vymenúva pán Štefan niekoľko zmien, ktoré vo výrobe ovčích produktov nastali.

„Ľudia sa zas vracajú k prírode a prichádzajú na to, že ju neprerobia. Mnohí chovatelia a pestovatelia vsádzajú na kvantitu, a prirodzený proces chemicky upravujú – rýchlia rast, pridávajú dusičnany. Každý chce len zarobiť," hovorí v závere nášho stretnutia pán Štefan. „Príroda sa však pozviecha, a tak človek nakoniec škodí len sám sebe," dvíha varovný prst.

O petícii, ktorá sa mala volať inak

Text: Peter Kravčák Foto: Marek Hasák

Podpisujete len to, čo ste si prečítali? „Samozrejme, že áno," bez váhania odpovie väčšina.

Pripomenúť posledné obchodné podmienky, záručný list či pravidlá registrácie a používania by bolo zrejme príliš adresným ukázaním prstom. A určite zbytočným, lebo veď obchodu či webu, kde to od vás naposledy chceli, aj tak bez námietok dôverujete.

O téme by bolo zbytočné hovoriť, keby niektorí z nás nemali čerstvú skúsenosť s podpísaním petície, ktorej znenie si vôbec neprečítali. A potom sa čudovali, čo to vlastne urobili.

Keď príde človek, prihovorí sa, pozhovára a pritom predloží hárok papiera na podpis so slovami, ako je potrebné vrátiť Ružomberčanom robotu, budete ten maličký text čítať alebo mu skrátka prikývnete, podpíšete a ide sa ďalej?

Prevzal niekto od kuriéra balík, priamo vonku ho otvoril, skontroloval a až potom podpísal bezproblémové a nepoškodené prevzatie? Asi nie. Chyba! Ale asi všetci sme zatiaľ mali šťastie. Alebo sú kuriéri celkom spoľahliví.

„Vraťme peniaze a prácu späť občanom Ružomberka!" Práve tak sa volá petícia, ktorá je v našom meste ponúkaná na podpis. Jej nadpis svieti, vedľa neho tróni erb Ružomberka (aj keď nie ten zaregistrovaný), ktorý dáva vášmu podpisu punc hodnovernosti a dôležitosti.

Po prečítaní osmičkovým písmom napísaného textu je však jasné, že ide o petíciu za zrušenie zákazu hazardu na území mesta. Alebo inak, aby sa opäť dalo v Ružomberku legálne prevádzkovať a hrať na herných automatoch.

Každý má právo na svoju petíciu a určite je pravda, že zákaz vezme peniaze (z mestského rozpočtu) i prácu (niektoré prevádzky museli skončiť). Podnikatelia okolo Adriány Trangošovej majú právo vyjadriť svoj názor a domáhať sa s podporou rovnako zmýšľajúcej verejnosti jeho uplatnenia.

Ide o ten nadpis. Ak by pod ním bolo tým malým písmom napísané, že podpísaní žiadajú znovuotvorenie Texicomu, sprevádzkovanie závodu Solo a opätovné zamestnanie štyroch tisícok ľudí v papierňach, malo by to s vrátením práce a peňazí občanom Ružomberka spoločného nepomerne viac, ako toto.

Petícia je upravená v zákone. Je to dokument, ktorý musí spĺňať náležitosti zákona, lebo ašpiruje na jeho zmenu. Predstavte si, že by sa za zákonom s názvom Za zdravší život a zníženie mesačných finančných nákladov Ružomberčanov skrývalo praobyčajné: zrušme v meste hazard. Nekričali by prevádzkovatelia herní, vlastníci automatov, nájomcovia priestorov, že čo je to za blbosť?

Medziľudské vzťahy fungujú z veľkej časti na dôvere. Medziľudské vzťahy tvoria spoločnosť. Naša ružomberská komunita si takýmito prešľapmi vzťahy nebuduje, ale ničí. Učí nás nedôverovať a čakať fígeľ už aj od vlastných.

O zabudnutej histórii Ružomberka

Jedným z našich pravidelných blogerov je aj historik Igor Strnisko, ktorý sa podujal mapovať neprávom opomínané ružomberské osobnosti a miesta.

„Peter Lorre je dodnes v Hollywoode považovaný za jednu z hereckých ikon najslávnejších hollywoodskych čias (druhá polovica 30., 40. a začiatok 50. rokov). Jeho dlhá umelecká kariéra mu umožnila stvárniť niekoľko desiatok filmových postáv. Do roku 1964 hral celkovo v 83 filmoch. Mnohé z nich sa pritom natrvalo zapísali do pamäti divákov," napísal historik Strnisko v blogu o Lászlóovi Löwensteinovi (1904 – 1964), ružomberskom rodákovi, ktorý sa vo svete filmu preslávil pod menom Peter Lorre.

V ďalšom blogu sa náš bloger zameral na minulosť Kuskovej vily: „Po roku 1948 síce vila aj naďalej oficiálne patrila rodine pána Kusku, ale za viac ako 40 rokov veľmi schátrala. Údržba vily prebiehala len v procese najnutnejších opráv. Komunisti sa Kuskovcom neustále vyhrážali jej znárodnením. Po roku 1989 dochádzalo stále častejšie k vnútornej demolácii a rozkrádaniu toho, čo tam ešte ostalo. V súčasnosti už vila nepatrí Kuskovcom. Nový majiteľ ju po rekonštrukcii znovu ukázal v plnej kráse a prinavrátil jej zašlú dôstojnosť. Takú, ktorú si určite zaslúži."

Pridajte sa k našim blogerom na stránke rmagazin.sk aj vy!

Je Ružomberok mesto pre matky s deťmi?

Text: Peter Kravčák Foto: Martin Buzna

Deti sú budúcnosť. Ale aké podmienky majú pre rast a vývoj v našom meste? Žije sa tu matkám s deťmi dobre? Čo sa im páči a čo im chýba? Oslovili sme štyri matky, ktoré sú v kontakte s deťmi aj vo svojom pracovnom živote.

Andrea Dobošová, štatutár Materského centra Nevedko, matka dvoch detí

K tejto téme sa vyjadrujem rada nielen ako štatutár materského centra, ale predovšetkým ako rodič neustále sondujúci možnosti a príležitosti spoločného trávenia času so svojimi drobcami.

Pozerám sa na to dvoma rôznymi uhlami pohľadu. V prípade priaznivého počasia ponúka naše mesto úplne jedinečné lokálne destinácie, kde sa v priebehu relatívne krátkeho času dostane človek z mestského prostredia priamo do lona prírody – lesa, horskej lúky či doliny. Ponuka je veľmi pestrá – Čutkovská dolina, Hrabovská dolina, Kalvária, Malinô Brdo, Vlkolínec, hotel Gejdák. Každé z týchto miest ponúka rôzne detské atrakcie vrátane originálnych minizoo.

Horšia je už situácia v prípade nepriaznivého počasia alebo obmedzenej možnosti presunu v rámci mesta alebo okresu. Dať si kávu a môcť aspoň trocha popri aktívnom dieťati relaxovať, je v bezprostrednom centre mesta prakticky nemožné. Ojedinelým minipriestorom v tomto duchu je momentálne Palacinkáreň. Herňa v Kinderlandii je trocha v nevýhode kvôli svojej polohe.

Dúfajme, že citeľná absencia kvalitného interiérovo-exteriérového zariadenia pre všetky vekové kategórie je motiváciou pre všetkých potenciálnych investorov.

Andrea Brestovská, riaditeľka Materskej školy Hrboltová, matka jedného dieťaťa

Keby sa ma niekto spýtal na môj názor na túto otázku pred desiatimi rokmi, keď som bola na materskej dovolenke, odpovedala by som viac nie ako áno. Teraz si však myslím, že sa mnohé zmenilo k lepšiemu, aj keď netvrdím, že všetko je perfektné.

Dnešné mamičky popri svojich materských povinnostiach čoraz viac vyhľadávajú každú príležitosť, aby sa mohli stretávať, poznávať nové veci alebo pripraviť pre svoje deti ten najlepší program. Myslím si, že v tomto smere si naozaj profesionálne plní svoju úlohu materské centrum so svojim tímom.

Čo sa týka vzdelávania, Ružomberok má naozaj veľmi bohatú sieť štátnych a súkromných škôl a zariadení a je len na zvážení rodičov, ktorú z nich si vyberú.

A čo sa týka oddychu a zábavy? Vznikajú interiérové a exteriérové ihriská, oddychové zóny, sprístupňujú sa okolité doliny na prechádzky v prírode a v ponuke sú pre deti koncerty či divadelné prestavenia. Niektoré kaviarne a reštaurácie myslia aj na tých najmenších, hoci privítali by sme ich viac.

A čo mi chýba? Verejne prístupné športovisko pre väčšie deti, ohradené detské ihriská na sídliskách, pričom to v centre by malo byť pýchou mesta, bezbariérovosť niektorých budov, obchodov, kratšie čakacie doby u lekárov špecialistov a v úradoch... Dúfam však, že postupne sa veci aj v tomto smere posunú k lepšiemu.

Zora Puskeilerová, pediatrička, matka dvoch detí

Ružomberok je mojím rodným mestom, kde zároveň žijú a rastú moje deti. V Ružomberku mám svoju detskú ambulanciu.

Ružomberské deti vo zvýšenej miere trpia ochoreniami dýchacích ciest. Často ich trápi dlhotrvajúci dráždivý kašeľ. Pri rozhovoroch s rodičmi zisťujem, že pri dlhodobejšom pobyte mimo mesta sa deťom zlepšuje zdravotný stav. Ružomberčania doplácajú na fakt, že sa naše mesto v priebehu desaťročí stalo priemyselnou zónou. S tým súvisí aj zaťaženie životného prostredia dopravou, mesto je mnohokrát ťažko prejazdné.

Problémom pre rodičov je parkovanie v centre, kde sú umiestnené centrá voľnočasových aktivít. Matky, ktoré chodia s kočíkmi, sa sťažujú na neupravené chodníky a problematické vchody do mnohých inštitúcií. V meste existujú detské parky, ktoré sú však neoplotené a tým pádom nechránené voči zvieratám aj vandalom.

Na druhej strane mesto ponúka veľké možnosti športového vyžitia v jeho tesnej blízkosti. Pozitívne hodnotím sezónne aktivity v Hrabove a Čutkove. Vybudovaním cyklotrasy do Korytnice pribudla ďalšia možnosť športovania. Školáci majú možnosť vybrať si z rôznych záujmových aktivít, pekné akcie organizuje Liptovské múzeum. Páči sa mi rôznorodosť kultúrnych podujatí pre menšie aj väčšie deti.

Na otázku, či je Ružomberok vhodným mestom pre matky s deťmi, neexistuje podľa mňa jednoznačná odpoveď. Určite je na čom pracovať, aby sa rodiny s deťmi cítili v Ružomberku dobre.

Aneta Kútna, pedagogička, matka štyroch detí

Materstvo je dar. Už od počatia v skrytosti vzniká medzi matkou a dieťaťom vzťah, ktorý významne ovplyvňuje každého človeka. Pre jeho rast a vývoj je nevyhnutné vytvoriť milujúce a podnetné prostredie.

Oceňujem snahu mesta i kultúrnych, športových, vzdelávacích inštitúcií, spoločenstiev či materského centra vytvárať priestor pre upevňovanie tohto vzťahu. Veď už v prvých chvíľach života je im umožnený spoločný čas na pôrodnej sále (koža na kožu). Aj počas choroby dieťaťa má možnosť byť v nemocnici s matkou, čo urýchľuje jeho vyliečenie.

Ku kvalitne strávenému času matky s deťmi prispievajú detské ihriská. Sú pre deti zdrojom radosti, objavovania, vďaka nim môžu vznikať priateľstvá.

Malé dieťa potrebuje na presun kočík. Cestovať MHD je niekedy náročné. Situácia sa zlepšila vďaka bezbariérovým spojom. Stále však matky „testujú“ ľudskú ohľaduplnosť a empatiu. Zmeny nastali aj na mestskom úrade, no ak chce matka využiť služby Slovenskej pošty, potrebuje pomoc.

Matka počas prechádzky, pri nákupoch potrebuje dieťa nadojčiť, prebaliť. Chce sa v čistom prostredí postarať o svoje deti. Takéto miesta v Ružomberku chýbajú.

Ako pozitívum vnímam detské kútiky v obchodoch a reštauráciách. Sú veľmi dobrou formou podpory.

Verím, že Ružomberok nájde spôsob ako skvalitňovať podmienky pre matky s deťmi, čo bude viesť k ich spokojnosti.

Krížovka

Jeden z transparentov v pražských uliciach v novembri 1989 písal: (znenie v tajničke)

Autor krížovky: Marián Mydlo

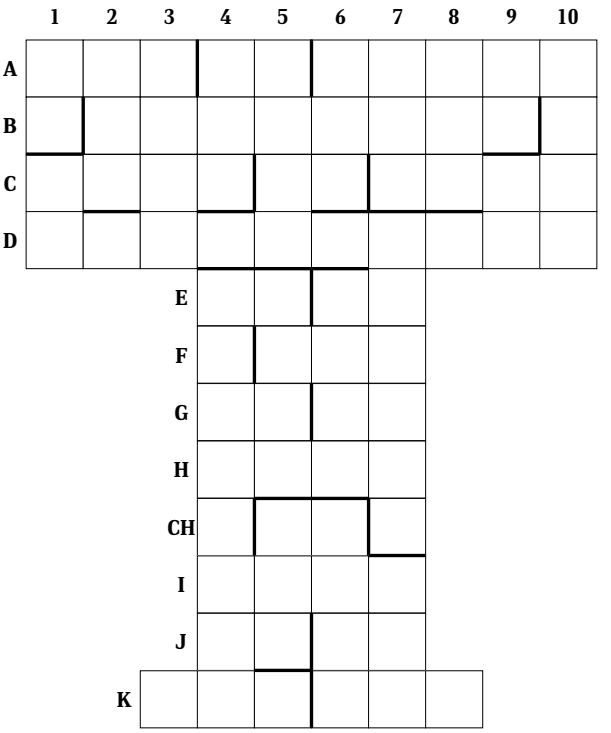

VODOROVNE

A: Štyri desaťročia mala vedúcu úlohu v ČSSR – Označenie pre niekdajší obchod s ovocím a zeleninou – Jeden z popravených z procesu s tzv. Protištátnym spikleneckým centrom v Prahe v roku 1952

B: Drobná jednotka hmotnosti – **PRVÁ ČASŤ TAJNIČKY** – Niekdajšia poznávacia značka štátu, kde vraždila polícia s názvom Sekuritate (Securitate)

C: „Útvar“ národnej bezbečnosti – Iniciálky pre literáta, ktorý napísal dielo Anna Proletárka – Modrý po anglicky

D: Priezvisko jedného z trojice uniformovaných vrahov poľského varšavského kňaza J. Popiełuszka z októbra 1984

E: Niekdajšia poznávacia značka áut z Anglicka – Zaužívaná skratka pre vojská, ktoré okupovali od roku 1968 Československo

F: Luxembrusko – Novinár, odsúdený v procese s Vonsom v dňoch 21. a 22. 9. 1979

G: Iniciálka pre niekdajšie ho Československého politika, ktorý dostal čestný doktorát od Bolonskej univerzity – „KU“ po česky alebo niekdajšia ŠPS Košíc

H: Moria po anglicky

CH: Chemická značka dusíka – Iniciálky pre bývalého československého súdruha a ideológa – Prvé písmeno azbuky

I: Uviedol do stavu opitosti

J: Chemická značka cínu – Antonín a Iľjič

K: Niekdajší štátny podnik – Automatické systémy riadenia

ZVISLE

1. Iniciálky niekdajšieho prezidenta ČSR – Po smrti Stalina bol titulovaný ako jeho verný žiak – Základné prostriedky

2. Bývala československá štátno-totalitná tajná „chobotnica“ – Značka pre jednotku elektrického prúdu prechádzajúceho cez ostnatý drôt železnej opony

3. Otázka na prvý pád – Výsledok kvalifikačného duelu Československo – Portugalsko o MS 1990 hraného 14. novembra 1989 (čísla)

4. Oficiálny názov – Skratka pre zbrane rozmiestnené od roku 1983 v ČSSR ako protiváha Pershingov – V abecede nasleduje po S – Jeden z prvých atribútov Sovietskej perestrojky

5. Africká krajina – **DRUHÁ ČASŤ TAJNIČKY** – Strana, ktorá vo voľbách do SNR v roku 1990 získala 29,35% hlasov – Skratka pre súdruha

6. Išlo – Chemický prvok s molovou hmotnosťou 16 – Ceauşescu, Hoenecker, Kadáfi, Arafat – **TRETIA ČASŤ TAJNIČKY**

7. Iniciálky generálneho tajomníka Komunistickej strany (označovaný ako „verný syn Lenina) – Líder nezávislých robotníckych odborov v Poľsku z roku 1982 – Jeden zo signatárov Charty 77

8. Skratka pre niekdajšiu taliansku líru – Poznávacia skratka štátu, kde často „blúdili“ sovietske ponorky – anglická skratka pre smer vpravo

9. Chemická značka sodíka – Univerzita v Bratislave

10. Niekdajšia ŠPZ áut Grécka, Španielska a Talianska

KNIHA

Brian Freeman - Nočný vták

Chceli by ste vaše najhoršie spomienky natrvalo vymazať z pamäti? Psychiatrička Frankie Stein to vďaka spornej metóde dokáže. Pacientky sú spokojné, traumatické zážitky ich viac neparalyzujú. Až kým v istom momente nezačnú hromadne páchať samovraždy. Na scéne sa objavuje ďalší aktér. Autor umne zauzľuje príbeh, pri ktorom bude čitateľ vykonávať iba nevyhnutné biologické potreby.

FILM

Neznámy vojak

Keď si mocnosti druhej svetovej vojny porciovali územia, prišlo aj na Fínsko. Malá severská krajina sa vzoprela, čo história pozná ako Zimnú vojnu. Dráma ju zachytáva z pohľadu fínskej jednotky. Muži, ktorí pred konfliktom viedli obyčajný život, teraz bojujú v lesoch, na cestách, pri jazere, v zákopoch. Všade. Film udalosti zobrazuje bez obalu – keď vojaci prekračujú telá svojich padlých druhov, kamera neodvracia zrak. V Kine Kultúra si film môžete pozrieť 9. mája o 19. hodine.

VÝSTAVA

Námestie umenia

V Univerzitnej knižnici Katolíckej univerzity sú do 31. mája sprístupnené diela ružomberských výtvarníkov zamerané na kresťanské hodnoty. Vystavujú Matúš Adam, Vladimír Baran, Kristína Hanulová a mnohí ďalší.

FOLKLÓR

Stavanie mája

V Parku Š. N. Hýroša predvedú folklórny súbor Liptov, jeho detská verzia Liptáčik a spevácka skupina Čriepky tradičné sadenie mája a s ním spojené zvyky. Podujatie sa uskutoční 1. mája od 14. hodiny.

ŠPORT

Šachový festival Chessfest

Šachový klub Ružomberok aj tento rok pripravil trojdňovú nádielku šachu. Od 25. do 27. mája budú v meste Majstrovstvá Európskej únie mládeže v rapid aj blitz šachu. Okrem toho nebude chýbať ani tradičný medzinárodný turnaj Ružomberok Open a sprievodné podujatia pre všetkých.

VÝLET

Vrchárska koruna liptovská

Máte radi bicykle a nevadí vám šliapať do kopca? Skúste Vrchársku korunu liptovskú. Urobte si počas sezóny 20 výletov, zdolajte 20 vrcholov, odfoťte sa a okrem zábavy, športového výkonu a dobrého pocitu môžete aj niečo vyhrať.

Zostane mesto bez dychovky?

Text: Anna Šenkeríková Foto: Peter Kravčák

Dychovky to v súčasnej dobe nemajú ľahké, a tobôž nie na Liptove. Svoje vie o tom aj tá ružomberská.

O pár rokov by mala dychová hudba Supranka osláviť okrúhle jubileum. Do polstoročnice jej chýbajú dva roky. Doteraz stihla nahrať dva CD nosiče a pätnásť klipov do televízie Senzi. Viackrát bola prezentovaná aj v Slovenskom rozhlase, Rádiu Regina a Rádiu Lumen.

K najväčším zážitkom patrí účasť na svätej omši počas púte na Mariánskej hore v Levoči v prítomnosti pápeža Jána Pavla II., kde kapela koncertovala spolu so 400-členným speváckym zborom a orchestrom dirigovaným hubovským rodákom Štefanom Olosom.

V roku 2014 jej bolo v Tvrdošíne na festivale malých dychových hudieb, ktorý bol zároveň Krajskou súťažnou prehliadkou v rámci Žilinského kraja, udelené najvyššie ocenenie – zlaté pásmo cum laude a cena za najlepšie predvedenie povinnej skladby.

Umeleckému i organizačnému vedúcemu Štefanovi Kútnikovi naviac Združenie dychových hudieb Slovenska udelilo čestné uznanie za osobný dirigentský a pedagogický prínos pre rozvoj dychovej hudby v Ružomberku a priamu účasť na jej umeleckých úspechoch.

V poslednom období to však kapela nemá na ružiach ustlané. Jej fungovanie narúša viacero problémov.

Skúšky v provizórnych podmienkach

Supranka vznikla v roku 1970 z veľkej dychovky Supra, ktorá pôsobila od roku 1949 pri vtedajšom závodnom klube SCP Ružomberok. V meste bolo v tej dobe až päť dychoviek, dodnes však pretrvala len Supranka.

Od roku 1993 funguje kapela ako samostatný spolok. Starší členovia si ešte pamätajú, ako ich podporovala fabrika. „Nakúpila nám rovnošatu, hudobné nástroje, aparatúru. Teraz sú všetky výdavky na nás," objasňuje vedúci Supranky a hrajúci tenorista Štefan Kútnik.

Ubúdajú aj možnosti prezentácie na festivaloch, súťažiach, cirkevných či kultúrno-spoločenských podujatiach. V rokoch 2005 – 2015 sa v priemere zúčastnili zhruba štyroch desiatok podujatí ročne. V roku 2016 si zahrali už len 16-krát a vlani 19-krát.

Na Liptove sa podľa Kútnika uživí skôr ľudová hudba so sláčikovými nástrojmi. Dychovky nie sú pre tunajších

obyvateľov natoľko príťažlivé. O dychové nástroje nejavia záujem ani žiaci na základných umeleckých školách.

Nelichotivú situáciu ešte znásobili aktuálne problémy so skúšobnými priestormi. Donedávna mali vyčlenenú miestnosť v bývalej administratívnej budove SCP na Bystrickej ceste. Ku komplikáciám súvisiacim so zmenami vo vlastníctve objektu sa pridružil aj stále sa zhoršujúci technický stav budovy, ktorá má už takmer štyridsať rokov.

„Odstavili nás od kúrenia a neskôr aj od vody, pretože roztrhlo hlavný prívod a zaplavilo celú výmenníkovú stanicu. Musela sa vypnúť aj elektrina, takže v týchto priestoroch už nemôžeme fungovať," vysvetľuje vedúci Kútnik.

Posledné dva mesiace preto nacvičujú v kultúrnom dome v Černovej, kde však tiež nemajú ideálne podmienky.

„Olosova škola"

Počiatky kapely sú späté s pôsobením významného dolnoliptovského rodáka. „Sme takpovediac vychovaní kňazom Štefanom Olosom," hovorí muzikant a dirigent Kútnik, ktorý je synovcom známeho umelca.

Štefan Olos bol členom saleziánskej rehole, ktorá sa venuje mládeži a vychováva ju k pozitívnym hodnotám. Keď sa v 50. rokoch minulého storočia rozpúšťali rehole, Štefana Olosa uväznili. Po prepustení sa usadil v rodnej Hubovej, kde sa snažil podchytiť mladých ľudí, a tak založil 120-členný hudobno-spevácky zbor.

Štefan Kútnik, ktorý taktiež pochádza z Hubovej, sa od svojho uja veľa naučil. „Pýtal som sa ho na všetky maličkosti a on mi ich ochotne vysvetľoval. Aj vďaka nemu ovládam všetky dychové nástroje, ktoré sú využiteľné v bežnej dychovke. Ukázal mi tiež, ako sa postarať o jej aranžmán," vysvetľuje multiinštrumentalista Kútnik.

Súbor fungoval v Hubovej do roku 1972, kedy ho komunisti zrušili. Salezián Olos odišiel do Ružomberka a keďže mu zakázali kňazskú službu, pôsobil v meste ako organista. Ujal sa cirkevného spevokolu Andrej, ktorý viedol od roku 1974 až do svojej smrti v roku 1998.

Štefan Kútnik sa spolu s rodinou presťahoval do mesta v roku 1979, kedy sa stal aj vedúcim Supranky. Jeho ujo mu naďalej pomáhal v hudobnej činnosti. Dychovka mala vtedy v spoločnosti svoje neodmysliteľné miesto.

Napriek spomínaným problémom Kútnik nestráca optimizmus a vieru, že v hudobnej tradícii vytrvajú. Svojich muzikantov motivuje aj hraním na akciách, ktoré organizuje svojpomocne. Finančnú podporu sa snaží získavať od ružomberských podnikateľov. Väčší záujem o udržanie kapely by však podľa neho malo prejaviť i mesto, ktoré dychovka reprezentuje.

Aj napriek nepriaznivým podmienkam v kapele naďalej účinkuje dvanásť hudobníkov a tri speváčky – Ľubka Drusková, Jana Ilková a Katka Schoberová. Hudobnú základňu tvoria osemdesiatnici, ale aj tridsiatnici. „Vekový priemer nám vylepšujú klarinetisti a tiež speváčky," usmieva sa 70-ročný Kútnik.

stručne

- V Liptovskom múzeu otvorili 33. ročník fotosalónu krajiny Strom, ktorý je sprístupnený do 1. mája.
- Od 24. apríla prebieha v meste Týždeň kresťanskej kultúry.
- V Černovej sa začiatkom mesiaca konal Najmilší koncert roka, kde účinkovali deti z detských domovov a náhradných rodín.
- Ružomberské muzikálové divadlo Alkana odohralo vo Veľkej dvorane autorský muzikál Čarodejník a strašidielka.
- V Galérii Ľudovíta Fullu prebieha do 27. mája výstava ilustrácií Teodora Schnitzera.
- Svojrázna kapela Vrbovskí víťazi koncertovala 21. apríla v Panoptiku.

Basketbalistky splnili cieľ. Vrátili sa na druhé miesto

Text: Peter Kravčák Foto: Rudolf Maškurica

Športová radosť zavládla v basketbalovom Ružomberku už po semifinálovej sérii s Piešťanmi. Postup do finále znamenal splnenie predsezónneho cieľa. Krok navyše sa už nepodaril. Košice ligu opäť ovládli a Ružomberku ani štvrtý rok po sebe nepodľahli.

Už vlani v júni, keď MBK Ružomberok odoslal prihlášku do sídla basketbalovej federácie FIBA v Mníchove a zapojil sa do rovnomennej európskej klubovej súťaže, bolo jasné, že táto sezóna bude mať iné parametre.

Návrat Milana Fiľa

V pohári FIBA chýbal ružomberský klub tri roky. Nízky rozpočet dovoľoval iba minimum a tak klub postavil svoju filozofiu na výchove slovenských hráčok aj pre A-družstvo. Čo je správne z pohľadu budúcnosti, že to však bolo skôr pragmatické riešenie v dôsledku málo peňazí, ukázala aktuálna sezóna.

K doterajšiemu príspevku mesta, ktorý každoročne atakoval hranicu 300-tisíc eur, prišiel pred sezónou štedrý dar spoločnosti Eco-investment a ďalších firiem v jej portfóliu, ktoré patria Milanovi Fiľovi.

Hoci klub v minulých rokoch nepodporoval stabilne, zakaždým sa práve s jeho pomocou podarilo vyriešiť nepriaznivú finančnú situáciu. Teraz však (on sám vie prečo) vstúpil do basketbalu výrazne (hovorí sa o viac ako 200-tisíc eurách). Celý rozpočet klubu, vrátane mládeže a prevádzky hál, tak dosiahol bezmála 600-tisíc eur.

Preto prišiel pohár FIBA, preto sa do zostavy aj na lavičku vrátili zahraničné akvizície, preto zaznel predsezónny cieľ vrátiť sa do finále extraligy.

„Dali sme si jednoznačné ciele a urobili sme všetko preto, aby boli splnené. Vrátili sme sa do Európy. Chceli sme čo najlepšie obstáť v Slovenskom pohári, kde nám finále ušlo v poslednej štvrtine. No a v extralige sme chceli hrať opäť finále," potvrdil vopred stanovenú náročnosť sezóny manažér Radoslav Popelka.

Že v klube bolo viac peňazí, vidieť aj na hráčkach. Na úvod sezóny prišli Francúzka, dve Kanaďanky, Ukrajinka, Maďarka. A k ním mladé Slovenky. Napriek tomu, najmä v prvej polovici sezóny, bolo počuť kritiku, že zahraničnú silu nevidieť a či nám ju vôbec treba.

„Ak chceme dosiahnuť nejaké úspechy, musíme sa na ne nastaviť. Žiaľ, realita je taká, že ak náš súper bude mať dve kvalitné zahraničné hráčky, ktoré budú naše dievčatá vo výkonoch prevyšovať, ak sa im aspoň nevyrovnáme, nebudeme mať šancu," vysvetľuje dôvody siahnutia po cudzinkách Popelka.

Vyšší rozpočet sa prejavil aj v „kuchyni" tímu – či už ide o starostlivosť o zdravie, regeneráciu, mentálny koučing. Počas sezóny dokonca pribudol na lavičke aj tretí tréner Anton Panis.

Zlý začiatok...

V objektívne náročnej skupine Európskeho pohára dostal MBK najskôr tvrdé príučky. Postupne sa jeho hra zlepšovala, čo vyvrcholilo v závere stratenej základnej časti remízou s Good Angels Košice. Aj keď po predĺžení nasledovala prehra.

„Dôležité bolo, že sme tam hrali. Dievčatá, najmä Slovenky, s ktorými počítame aj ďalej, to zažili, zbierali skúsenosti, lebo bez kvalitných Sloveniek nemôžeme mať dobrý tím. Os tímu, zdravé jadro, chceme mať vždy slovenské," obhajoval účasť v pohári aj napriek chýbajúcim výsledkom tréner Juraj Suja.

Prelom rokov znamenal obmenu v kádri. Nespokojnosť bola s Francúzkou Diawakanovou, odišla Kanaďanka Brownová, zranila sa Bartánusová. „Boli to vynútené zmeny, ale dôležité bolo, že sme našli naozaj vhodnú náhradu. Tímovo, ľudsky aj basketbalovo. V novom roku som mal dosiaľ najlepší tím, aký som tu za päť rokov trénoval," nadchýna sa Suja.

... dobrý koniec?

MBK s obmeneným kádrom zdolal veľkého rivala z Piešťan päťkrát po sebe – vrátane troch zápasov semifinále playoff. Vďaka tomu Ružomberčanky získali strieborné medaily. Po prvý raz od roku 2014. Hlavný cieľ klubu bol splnený.

„Bolo nám ľúto, že sme Košice ani raz nezdolali, ale aj tak hodnotím sezónu ako vydarenú. Boli sme s babami dobrý kolektív, dobre sme zapadli, pomáhali si. Chýbali nám trochu skúsenosti, ale veľa sme ich počas sezóny nazbierali," hodnotí sezónu pivotka Beáta Janoščíková.

„Som spokojný, ale nebolo to jednoduché. Konečne sme mali podmienky na to, aby sa to podarilo. Tlak z toho pramenia bolo cítiť odvšadiaľ. O to som radšej, že sa nám druhé miesto podarilo. A ďalej pracujeme na tom, aby sme sa do dvoch rokov dostali najvyššie," vyhlásil Juraj Suja, ktorý viedol MBK v piatej sezóne po sebe.

„Najvytúženejší cieľ sme splnili, ale stále sme na spoločnej ceste, aby sme vrátili Ružomberok na miesta, ktoré kedysi okupoval," potvrdzuje trénerove slová manažér Popelka.

„Ideme svojou cestou a do dvoch rokov chceme v extralige uspieť."

Radoslav Popelka, manažér MBK Ružomberok

Vytúženou métou je titul, ktorý už pätnásť rokov košické Good Angels nikomu nepožičali. V lige suverénne dominujú. Hoci Ruža ich dvakrát v sezóne v Koniarni poriadne vytrápila, štyri roky a 25 zápasov bez víťazstva s týmto súperom hovorí samo za seba.

Káder pre ďalšiu sezónu je takmer pripravený

„Košiciam a pánu Jendrichovskému môžeme len gratulovať za to, čo dosiahli. Hoci vyhlasujú, že končia, nevieme, ako to bude v skutočnosti. My ideme svojou cestou a do dvoch rokov chceme v extralige uspieť," reaguje Popelka na reči, že ak v Košiciach skončí profi basketbal, titul už Ružomberok musí získať.

MBK má už teraz zmluvne podchytených deväť hráčok na novú sezónu: Kelčíková, Stašová, Moravčíková, Mištinová, Belušová, Janoščíková, Yatskovetsová, Bartánusová a prísť by mala aj talentovaná slovenská hráčka, ktorej meno chcú v MBK predstaviť čoskoro.

„Máme záujem aj o americkú rozohrávačku Aaryn Ellenbergovú. Myslím, že dokázala, že patrí do tímu a bola prínosom. Ona by tiež rada zostala, ale predsa len, kým to nie je na papieri, ťažko to vysloviť s istotou," zverejňuje jeden zo zámerov tréner Suja.

„Chceme tím so silným slovenským jadrom, ktorý naplní ciele, zabaví divákov dobrým basketbalom a pritiahne ich aspoň toľko, koľko prišlo no finále s Košicami," uzatvára tému po náročnej sezóne manažér Popelka.

Máte tip na tému? Volajte šéfredaktorovi!
0918 813 185 peter.kravcak@rmagazin.sk

Robo Kolár

V Ružomberku zvädol vzduch a doprava, výstavba diaľnice sa opäť odložila

Nedávno som cestoval z Ružomberku do Bratislavy. V poslednej dobe som si zvykol chodievať severnou trasou, vybral som sa preto cez Strečno. Ostatne, rozhodovanie, či ísť tadiaľto alebo Donovaly, je vždy hop alebo trop, hocikde vás môže na ceste stretnúť zápcha. Tak aj bolo, výhľad na Strečno som si „užíval" asi o hodinu dlhšie, ako som pôvodne plánoval.

Ten kúsok diaľnice D1, ktorý by konečne prepojil krajinu a odľahčil naše mesto, tu chýba každému. Chýba miestnym šoférom, ktorí potrebujú vycestovať mimo mesta; chýba vodičom, ktorí do Ružomberka prichádzajú a najmä chýba miestnym, ktorí tu žijú, pracujú a dýchajú.

Mnohí Ružomberčania mi hovoria a sám to vidím a cítim, ako sa v meste hromadia prechádzajúce autá, tvoria sa kolóny. Čoraz viac sa tu víri prach, zvyšuje hluk a vädne vzduch. Napriek tomu, že máme všade okolo nádherné hory a lesy, nedarí sa nám zhlboka nadýchnuť, akoby sme sa dusili.

Podľa pôvodného plánu mal byť úsek od Ivachnovej do Hubovej otvorený pred rokom, dnes sa môžeme pozerať akurát na rozrobenú stavbu, ktorá už roky bez pohnutia stojí. Ružomberčania, ktorých stretávam, si len povzdychnú, že ani kontakty vedenia nášho mesta na vládu tomuto mestu nepomohli. Nepomohli.

Pred pár dňami som sa dozvedel, že dostavba tohto úseku sa opäť odložila. Vraj do návrhu trasy zasiahli na poslednú chvíľu dvaja občania z Hrboltovej, ktorí mali proti schvaľovanému zneniu námietky. Neviem aké, no prekvapilo ma, že dvaja Ružomberčania dali do stávky záujem celého mesta.

Naše mesto potrebuje opäť rozkvitnúť a všetci sa potrebujeme zhlboka nadýchnuť. Bez spoločného zasadenia sa o vec sa nám to však nepodarí.

Inzerujte v Ružomberskm magazíne!
Píšte na: **inzercia@rmagazin.sk**

Kalendárium

Prehľad podujatí v meste
Ružomberok a okolí

MÁJ 2018

1.5., Ej, máj, máj (stavanie mája), Park Š. N. Hýroša
2.5., Fullakuk (tvorivá dielňa pre deti), Galéria Ľ. Fullu
2. - 4.5., Deň otvorených dverí u Hasičov, priestory JHaZZ ul. sv. Anny
3.5., Katarína Nádaská: Čím žila slovenská rodina (autorská beseda), Mestská knižnica Ružomberok
5.5., Otvorenie cyklistickej sezóny, CykloKorytnička
5.5., Ručne stručne (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
5.5., Sadíme my máje, Černová a Čutkovská dolina
5.5., VI. Výstup na Švošovskú hoľu
5. - 6.5., Máje, Liptovské Sliače
6.5., Atlantída (muzikál), Športová hala Koniareň
6.5., Koncert pedagógov a študentov Katedry hudby PF KU, Synagóga
6.5., Deň hasičov, Ihrisko v Liptovských Revúcach
6.5., Výstup na Sinú
7.5., Múzeum pre seniorov (tvorivé dielne), Liptovské múzeum
9.5., Famíliart (tvorivá dielňa pre rodiny), Galéria Ľ. Fullu
10.5., Vernisáž výstavy najlepších maturitných prác žiakov Školy úžitkového výtvarníctva, Synagóga
11.5., Večerný ateliér (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
12.5., Ručne stručne (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
13.5., Kollárovci (koncert), Kultúrny dom v Ludrovej
13.5., Deň matiek, Kultúrny dom Černová
13.5., Deň matiek, Kultúrny dom v Liptovských Sliačoch
13.5., Deň matiek, Kultúrne centrum Stankovany
13.5., Deň matiek, Švošov
13.5., Deň matiek, Sála obecného úradu v Lúčkach
14.5., Kreatívne v múzeu (tvorivé dielne), Liptovské múzeum
15.5., Galakoncert ZUŠ Ľ. Fullu, Veľká dvorana KDAH
16.5., Fullakuk (tvorivá dielňa pre deti), Galéria Ľ. Fullu
17.5., Zumbashow 2018, ZŠ Klačno
18.5., III. Tanec s Elánom, Veľká dvorana KDAH
18.5., Kráľ čitateľov (zábavné predpoludnie pre deti), Mestská knižnica Ružomberok
18.5., Za bránami múzea (výchovno - vzdelávacie podujatie), Liptovské múzeum
19.5., Noc múzeí a galérií, Galéria Ľ. Fullu
19.5., Ručne stručne (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
19.5., Preteky turistickej zdatnosti - regionálne kolo, Hubová
19.5., Deň Zeme, Liptovské Revúce
20.5., Výstup na Predný Choč
20.5., Valaská hostina (pripomenutie zvykov na salaši), Čutkovská dolina
21.5., Múzeum pre seniorov (tvorivé dielne), Liptovské múzeum
23.5., R. Müller a A. Vinczeová: Ona a on tour (koncert), Veľká dvorana KDAH
23.5., Famíliart (tvorivá dielňa pre rodiny), Galéria Ľ. Fullu
24.5., Bambuľka (muzikál), Veľká dvorana KDAH
25.5., Večerný ateliér (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
25. - 27.5., Chessfest 2018 (Ružomberský šachový festival), Hotel Kultúra a Veľká dvorana KDAH
25. - 27.5., EU Youth Rapid Championship 2018 (ME mládeže v rapid šachu), Hotel Kultúra a Veľká dvorana KDAH
25. - 27.5., XXI. Montana Open Ružomberok (šachový turnaj), Hotel Kultúra a Veľká dvorana KDAH
25. - 27.5., Otvorené Majstrovstvá SR rádiom riadených plachetníc kategórie NSS, Hrabovo
26.5., EU Youth Blitz Championship 2018 (ME mládeže v blitz šachu), Hotel Kultúra a Veľká dvorana KDAH
26.5., Open Blitz Mesta Ružomberok (šachový turnaj), Hotel Kultúra a Veľká dvorana KDAH
26.5., Juraj Tauber (koncert), Synagóga
26.5., Ručne stručne (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
26.5., VI. Čutkovský šlak (preteky na horských bicykloch), Čutkovská dolina
26.5., Lúžňanský barytón, pred Obecným úradom v Liptovskej Lúžnej
28.5., Kreatívne v múzeu (tvorivé dielne), Liptovské múzeum
29.5., Apropo (zábavná talkshow), Veľká dvorana KDAH
29.5., Záverečný koncert žiakov 4. ročníka ZUŠ Ľ. Fullu, Galéria Ľ. Fullu
30.5., V. Galaxy show (tanečná show), Veľká dvorana KDAH
30.5., Fullakuk (tvorivá dielňa pre deti), Galéria Ľ. Fullu
31.5., Čo o meste ruží vieme, rozpovedať chceme (koncert FS Liptov), Veľká dvorana KDAH
31.5., Fullova paleta (výtvarná súťaž), Synagóga
31.5. - 22.7., Do záhrady! (výstava), Galéria Ľ. Fullu

Single Bál (I. ružomberský ples pre nezadaných), Panský dom
Peter Karpinský: Kde asi rozprávka býva (autorské čítanie pre deti), Mestská knižnica Ružomberok
Deň matiek, Kultúrny dom v Liptovskej Teplej
Dni mesta Ružomberok 2018

Ešte viac
skvelého čítania na
rmagazin.sk

Sme aj na facebooku:
facebook.com/ruzombersky.magazin

Ďalšie číslo Ružomberského magazínu bude v predaji od **24. 5. 2018**.